

Антропософски вести

Брой 91
АРХ. МИХАИЛ
СЕПТЕМВРИ 2025 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Вслушване в бъдещето с Видар
4. Езотеричното значение на кръвта на Граала
7. Медитативен семинар
9. До Дорнах и (радостно) обратно
11. Тайните на Мистерията на Голгота
14. Материализмът като болест
15. Един Михаилев град
18. Издадените произведения на Р. Щайнер (GA)
21. Проглас към пустинята (Evocatio Mariae Aegyptiaca)
22. Родопите не са като Стара планина
23. Афоризми. Михаилева медитация
24. Новини и съобщения
24. Антропософски групи в България

От Михаил получаваме все по-дълбоко духовно откровение, което все повече може да ни разбулва Мистерията на Голгота. Духовното познание ще се наложи едва през 20 век вместо науката. Дарът на Михаил би трябвало да изпълни сърцата ни с неизмеримо дълбоки чувства в духовността на нашата епоха.

Рудолф Щайнер, GA 152

ВСЛУШВАНЕ В БЪДЕЩЕТО С ВИДАР

Видар е божество от скандинавската митология, син на Один и великанката Грид. Поемите на Старата Еда разказват за неговото важно участие в сцените от края на боговете. Той отмъщава за баща си Один, убивайки вълка Фенрис при Рагнарок, като стъпва с кожената си обувка в устата му, разкъсвайки я на две и пронизвайки го през гърлото. Той е Мълчаливият ас - наблюдаващ, останал скрит, но и побеждаващ злото, за да се прокара път за един нов свят. Много дълго е мълчал и наблюдавал, но ето че идва време, в което да бъде осветен. Сега пристъпва към човека, за да му помогне. За разлика от други митологични и религиозни фигури, няма културно-исторически традиции в скулптурното му или изобразителното представяне. И може би това е още едно доказателство за неговата скрита същност.

Видар не живее в палат, а в безбрежната страна Види, където царят тишината, силата и покоят сред много вода, ветрове. Широката, открита земя е неговият дом. Той е пазител на недокоснатата, чиста природа. Основното занимание на Видар са мълчанието и вслушването, изчакването на правилния момент. В Еда става дума за борбата между доброто и злото. Той обаче не се бори срещу злото, а неговото оръжие е точно мълчанието. И още нещо любопитно – Видар се интересува от всичко онова, което не представлява интерес за останалите. Образ за това е неговата обувка, която сам си е ушил от много малки кожени парченца, така наречения отпадък. С любов и внимание събира всички парчета кожа, които често небрежно се изхвърлят от незапомнени времена, и ги съхранява. Ние знаем, че обувката е и символ на човешката съдба. Когато душата се подготвя за инкарнация, по пътя към Земята, си облича едно тяло, но оставя някои от нещата на небето. И това именно са тези мънички кожени парченца. Видар минава и ги събира. Той знае, че ще дойде време, когато ще му бъдат необходими. Може да се каже, че събира нероденото – нереализираните потенциали, възможности и от тях прави своята обувка, която ще му послужи за победа над злото.

В GA 121 „Отделните души на народите и тяхната мисия във връзка със северно-германската митология“, началото на лекция 11 от 17 юни Р. Щайнер казва: „Северно-германската митология или учение за Боговете съдържат нещо, което по един чудесен начин и в една имагинативна форма се свързва с всичко онова, което духовното изследване на нашата съвременна епоха извлича като ясно и точно познание“. Предсказанията за Залеза на Боговете отправят ясно послание, че старото ясновидство трябва да приеме нов облик, да бъде трансформирано. Отново цитат от същата лекция гласи: „Но в хода на Кали Юга възникнаха качествено нови душевни сили, които ще позволят на човека да съзер-

цава новото Христово откровение. И онези, които са призвани да тълкуват знаците на времето и да предупреждават за това, което идва, добре знаят, че съвременното духовно изследване отново ще призове силата на Видар и че Видар ще прогони от човешките души всички подвеждащи остатъци от старото хаотично ясновидство, за да пробуди в човешките гърди, в човешките души новото еволюиращо ясновидство.“

Сам по себе си вълкът, като олицетворение на злото, не е творческа сила, защото за да има творчество и създаване е необходима любов, каквато не притежава. Злото може само да взема нещо готово, да го манипулира, преобръща, изопачава, използва. И точно затова обувката на Видар се затъква в пастта на вълка и той не може да я преглътне или смели, защото е създадена от неродени неща, които не са прекрачили прага, не може да преглътне нероденото.

Вълкът Фенрис е олицетворение на старото ясновидство и той ще бъде победен. Новото ясновидство е свързано с чистите сили на природата и се ражда от съвместната работа на хора с духовния свят. Да се обединим и съюзим, с любов, с природата и духовете на елементите означава да се обединим с възникващото светилище на Видар. Това води и до изкупление на омагьосаните, дори вкаменени елементи в природата. Връзката с Видар открива пътя в етерния свят, където може да бъде възприето новото Христово откровение. Изпитанието на духовната наука е дали достатъчно голям брой хора ще се издигнат до степента на духовно виждане, до виждане в етерния свят, където да станат свидетели на това откровение.

На заден план Видар работи с Христос и Михаил. Михаил, водещият дух на времето, показва пътя към Христос, но човекът сам трябва да го извърви. Михаил е изцяло посветен на задачата за себепознание, на смелостта да кажеш „да“ на себе си, да „се стремиш винаги“ да станеш това, което искаш да бъдеш. Видар, от своя страна, ни среща в нашата воля да превърнем наученото в действие, помага в устояването на тъмните вражески сили чрез духовна съпротива отново и отново. Чрез Видар новите неща идват в света обикновено незабележимо. Когато говорим за Видар арена на този въпрос е нашето собствено същество. Христос е живата връзка между всички. Неговата същност е посредническа, балансираща противоположностите.

В GA 150 „Светът на духа и неговото въздействие върху физическото съществуване“, Лекция от 21 декември 1913 г., при откриване на нов клон в Бохум, носещ името Видар, Р. Щайнер говори за това как божеството е носител на подмладяващите, духовни сили за човечеството. Неговата сфера са недокоснатите, чисти детски сили.

Иоханес Грайнер, автор на съвременно изображение на

Видар, описва пътя към образа като процес на познанието: „В главата - чуването, в сърдечното пространство - закрилата и в краката - отвореността. Чуващо мислене, грижовно чувстване, отворена към бъдещето воля“ могат да бъдат наречени три качества на Видар. Грайнер е автор и на още една картина, в която е изобразена съвместната работа на Михаил – силният дух на нашето време, Видар – с детска подвижност, лекота - и Христос - Слънце в центъра.

В лекцията „Истинският дух на нашето време Михаил и неговият по-малък брат Видар – тихият дух на севера“, изнесена в София на 31.01.2025г. Шефен Хартман казва: „Отворената уста на вълка също е бездната. Обувката е способността да се задържим над нея – смелост, присъствие на духа сега, търпение, хумор. Всеки един момент има нещо неродено. Можем да се вслушаме в това, което иска да дойде и това е свързано с Видар. Михаил е строг, сериозен, той е мисловният крал. Видар е подвижен, изненадващ, с много чувство за хумор и съпротива без насилие. Когато говорим за Видар, е добре да подаряваме. Всичко, което подаряваме от сърце идва от свободната воля. Подаряваните неща не могат да бъдат контролирани, това е неочакван свободен акт. В ранните векове човечеството е водено от боговете. От Христос насам нещо се е променило – боговете искат да действат с хората. Много малко е говорил Р. Щайнер за Видар. Това са кълнове, върху които да работим, да се обърнем към Видар за помощ.“

В книгата „Създаване на бъдещето с Видар“ Шефен Хартман и Волкер Финтелман описват своите изследвания относно Видар и нашата връзка с него, приносят му за бъдещата култура на човечеството и по-специално върху обновения импулс за антропософско лечение в най-широк смисъл, също и на фона на най-разнообразните болести и заплахи за цивилизацията. Ето и някои от разглежданите аспекти на Видар.

С Видар откриваме тишината в безбрежната земя, а външната тишина можем да проектираме в тишината на ума. С Видар намираме мир и хармония в сърцата си, сравними с финландско езеро, заобиколено от борове и брези, без никой наоколо и без човешки тревоги или нужди. И тук подготовката чрез Михаиловите качества е от решаващо значение, за да гарантира чистотата на всичко, което ще се влее в „езерото на сърцето“ - лечебен мир, нежно движение и чисто присъствие. Видар е свързан с проявлението на волята. Неговата твърда, непоклатима позиция с обувката в устата на Фенрис е картина за това. Това означава и устояване на всички нечовешки влияния.

Друго качество, което Видар носи в нашето време, е разбирането. С Видар можем да разберем всеки човек. Тази дума резонира и с идеята за стоене, тъй като свързва краката и обувките със съответните им съдби. Предпоставката за истинско вслушване е човек да бъде тих. А това отваря пространство за другия човек – да бъде чул, да се срещнат аз с аз-а. Да се слушаме един друг, да са ни отворени ушите за другия. В нас откритостта на Видар може да се трансформира в един вид съд под сърцето, където всичко, което бихме могли да чуем с ушите на Видар, се абсорбира и събира. Разбирането и откритостта на Видар могат да бъдат

свързани с медиацията, където две страни или двама души в конфликт търсят помощ от трета страна. И въпросът не е в правотата и надделяването, а дали може заедно да се намери решение, което е възможно за двете от страните. Самият процес обаче изисква желание за постигане на разбирателство от всички участващи.

Мълчанието, като активен и съзнателен процес, оставя възможни думи в нероденото. Бих могъл да кажа нещо, но се въздържам. Във времена на конфликт мълчанието може да бъде принос за мира. Чрез мълчанието обаче аз също така освобождавам моите събрата. Не им налагам своите възгледи или чувства, своите идеи или прозрения. Въздържам се – мълча. Рудолф Щайнер пише в „Как да постигнем познание за висшите светове“(GA 10): „Само това, което има смисъл и значение, трябва да излиза от устните на окултния ученик. Всяко говорене заради говоренето го отклонява.“ Истинското мълчание води до ново ясновидство, защото развитието на дара на ясновидството зависи от такива упражнения. Съгласуването на мисли, думи и действия способстват за израстването на този дар. Разбира се, правилното мълчание включва и правилното говорене. Това означава съзнателно да се каже нещо, защото има смисъл или е необходимо в определена ситуация. След това протича процес на раждане на думата. Говорещият е творчески активен. Всяка дума има смисъл и въздействие.

Друг аспект на същността на Видар е хуморът. Това са неродените идеи. Защо се смеем на добра шега? Защото тя поражда в нас необичайни, дори изненадващи идеи, които ни забавляват и разведряват. Може да се каже, че всяка добра шега идва от сферата на нероденото. Хуморът разтваря всичко упорито и заседнало с един удар. Хуморът е флуиден, произтичащ от източниците на живота, в смеха той е едновременно издишване и освобождаване. А истинският хумор никога не е вреден, той винаги носи в себе си уважение към другите. Най-висшето му извисяване е способността да се смееш на себе си. Атмосферата е оживена от нотка на нероденост. Добрата шега не изобразява реалност, а остава забавна само във въображението на хората.

Авторите на „Създаване на бъдещето с Видар“ правят една безценна аналогия между Видар и Момо от едноименния роман на Михаел Енде. Момо се явява като човешки представител на Видар и слуша толкова добре, че говорещият може да се събуди за истинския си духовен потенциал. С „ушите на Видар“ може да бъде чута вътрешната същност, възниквайки процес на духовно раждане за душата. Момо може да слуша по такъв начин, че глупавите хора изведнъж да придобият много умни идеи. Не защото е казала нещо или е попитала нещо, което е подтикнало подобни мисли у другия човек, не, тя просто седи там и слуша с пълно внимание и емпатия. Обърканите или нерешителните хора изведнъж знаят точно какво искат, срамежливите хора започват да се чувстват свободни и смели, нещастните и депресирани стават уверени и щастливи. И ако някой си мисли, че животът му е пропилян и безсмислен и отиде да разкаже всичко това на малката Момо, тогава още докато говори, му става мистериозно ясно, че напълно греши, че той такъв, какъвто е, съществува само веднъж сред всички хора и че следователно

е важен за света по свой собствен, специален начин. Момо просто е до хората. Тя слуша безусловно, внимателно и всеотдайно. Скрити качества, които живеят в хората, могат да изплуват на повърхността. Слушането на Момо създава бъдеще. Появява се нова смелост да се изправиш пред живота. Това Видарско слушане има мощни терапевтични ефекти. Слуховото сетиво е духовно сетиво – слушаме и чуваме същността на нещата. Със слуха ние навлизаме по-дълбоко в действителността, отколкото с очите, които виждат само повърхността. Нахлуваме дълбоко във вътрешността на материята. Вслушвайки се, създаваме пространство, в което да се проявят процесите. И тук можем да направим връзка с антропософското лечебно пеене, защото на такова Видарско слушане се учи човек, който го практикува.

Може би много хора биха се припознали в ситуация, когато идеите идват към нас, но някои не успяваме да реализираме, защото като че ли трябва „повече от мен“. Има и неща, които сме развивали с години и сме вложили много труд и усилия и знаем, че е важно, но сега сме поели по други пътища, които също са важни. И знаем, че връщане назад няма. И какво ако всички тези потенциали, възможности, с които сме стигнали до някъде и са останали неразвити или пък въобще не сме имали време за тях, ако те не се разпиляват напразно, както бихме го почувствали като загуба? Те в ня-

какъв смисъл са неродени. Ами ако отиват в обувката на Видар и това е за добро? Невъзможността за реализиране на идеи, разочарования, неуспехи, поражения са част от възможните реалности, пътища по които да се поеме в дадена ситуация. В същото време обаче те не са изгубени, а криещи в себе си потенциала за трансформация и преобразуване, в творене на бъдещето. Защото възможностите са много и това е потенциалът на живота. Можем да се вслушаме в бъдещето с Видар. От нас зависи какво избираме.

Използвани източници:

- GA121 на Рудолф Щайнер „Отделните души на народите и тяхната мисия във връзка със северно-германската митология“
- В GA 150 на Рудолф Щайнер „Светът на духа и неговото въздействие върху физическото съществуване“
- Лекция „Истинският дух на нашето време Михаил и неговият по-малък брат Видар – тихият дух на севера“, изнесена в София на 31.01.2025г. ЩефенХартман - лични записки
- „Създаване на бъдещето с Видар“ на ЩефенХартман и Волкер Финтелман

Цвета Мишкова

ЕЗОТЕРИЧНОТО ЗНАЧЕНИЕ НА КРЪВТА ОТ ГРААЛА

Когато работим в антропософска група, на първото стъпало се свързваме с Ангела. Следващото стъпало представлява възможност да се издигнем до едно по-високо ниво на съзнание, което е съзнанието на Антропософското общество в конкретната държава. И това ни предоставя възможност да работим с груповата душа на народа, с нашия Архангел. В годината, в която установихме нашето национално антропософско общество, нашата цел беше именно тази – да се свържем с Архангела на народа. Но сега ни се предоставя възможността да достигнем едно по-високо ниво на съзнание, бидейки част от световното антропософско движение. Това е едно общество, което има за членове хора от целия свят. Терминът, който избира Щайнер по време на основополагащото събрание, е Всеобщо движение, а не Международно движение, защото той се стремеше към общото човекознание. И ако ние достигнем до това ниво на съзнание и започнем да работим с едно по-високо йерархично същество, това са Архаите – Духове на времето, Духове на личността. Ние знаем кой е Духът на времето, кой е Архаят на нашата културна епоха – тези 300-400 години, това е Михаил. Това е още по-специално за нас и, както ние знаем, ни беше поднесено от Рудолф Щайнер в кармическия цикъл от лекции. Ние сме част от едно съдбовно съобщество, което беше основано чрез Слънчевите мистерии и Мистерията на Голгота, където всички ние станяхме свидетели на това как Христос напусна Слънцето и след това премина през Мистерията на Голгота. Тогава ние, преминавайки през училището на Слънцето от 15 до 16 век – Михаиловото училище и след това сме станали свидетели на това, което стана по време на Космическия култ в сферата на Луната през 18-19

век, където ние заедно сме работили за това да изграждаме космични имагинации и нашата тогавашна задача беше да създадем подходящите имагинации, които са послужили за основа на земния еон и за нашето собствено инкарниране като човешки същества. Така чрез това наше всеобщо събитие ние се проявяваме не чрез Архангела на народа, не като членове на собствените си национални антропософски общества, а като членове на Всеобщото антропософско движение и ние се превръщаме в един съсъд за проявлението на съществото Антропос София. И аз съм особено щастлив, че ние се намираме в Източна Европа и това, което чух вчера и днес, ние споделяме едни и същи идеи, живеещи в сърцата ни. Това ме кара да се чувствам у дома си. Това значително ни улеснява да разберем стиховете, които са ни дадени от Рудолф Щайнер в Медитацията на Основополагащата камък – това, което се запалва в изтока, ще придобие форма на запад. Можем да видим, че тук на изток ние живеем повече в Духа, а хората на запад се вживяват повече във формата. И е много важно тези две течения да работят заедно. Нашата задача се състои в това да одухотворяваме нашето Всеобщо антропософско движение. Ще завърша моя увод с това, че както нашата, така и вашата задача е да послужим като един мост от петата към шестата културна епоха – мистериите, свързани с откриването на София Божествената мъдрост. Ако обърнем внимание на името на вашата столица София и също се спрем на приказките, които ние имаме в Румъния, можем да наблюдаваме точно това.

Темата, която бих искал да засегна днес, е това какво се случи по време на Мистерията на Голгота с кръвта на Христос Исус. Защото от времето на Мистерията на Голгота до

наши дни основното тайнство на църквите е свързано със светото причастие, свързано с хляба и виното, които символизират тялото и кръвта Христови. Сега ще разгледаме само светото причастие, дошло чрез кръвта на Спасителя. Когато Рудолф Щайнер ни представя какво се е случило с кръвта на Христос на хълма Голгота, той описва това събитие по два начина и начинът, по който аз го описвам, може да изглежда противоречив. Защото по един от начините на описание той казва, че кръвта, която попада на хълма Голгота, на распети петък е позволила на човечеството всъщност да започне да формообразува духовни съобщества. Всъщност това, което се изля от Голгота, позволи на нови духовни съобщества да започнат да се раждат. В други лекции той обяснява същия процес на кръвта, която се е проляла на Голгота, която същевременно е притежавала най-голямата сила за спасението на човечеството. Това привидно противоречие може да ни накара да си мислим, че това са два отделни, несвързани епизода. Защото ние знаем, че Натановата душа, която се е преродила в Натановия Исус от Евангелието на Лука, навлиза в потока на поколенията и там тя се среща с Луцифер. И когато Христос навлиза в Исус от Назарет при кръщението в реката Йордан, там Христос се среща с низшия Аз на човека, което е съвсем в реда на нещата, защото чрез този Аз ние оформяме нашия земен Аз. За Христос това не представлява особена трудност и той успява да се справи с това влияние. Но същевременно Той трябва да направи нещо за всички нас, за цялото човечество. Това се случва на Голгота. Когато капките кръв на Христос се изливат на хълма Голгота, чрез неговата саможертва, тези капки съдържат в себе си свобода, любов и отговорност. Тази кръв се превръща в най-висшата форма на спасение за човечеството. За да осъзнаем величието на това събитие, трябва да се обърнем към това, което Рудолф Щайнер ни носи като сведение от духовния свят. Ние също така получаваме помощ от един от нашите по-възрастни приятели, който също така беше много свързан с България, Сергей Прокофиев. Една от основните му теми беше именно анализът на събитията около Голгота, което включваше разглеждането на събитията, свързани с четирите тела на Христос Исус. Прокофиев се е концентрирал около телата както на Исус, така и на Христос, и е работил върху описването и осветляването, описвал е процеса на инкорпорирането на Христос в Исус. Защото по време на кръщението в телата на Исус от Назарет, за което знаем че Азът на Заратустра точно преди самото кръщение го напуска, Христовият Аз навлиза по време на това кръщение. Рудолф Щайнер говори само веднъж за това по време на летните кармични цикли – какво се случва с обвивките на Христос, когато той навлиза в Исус от Назарет. Христос преживява една своеобразна смърт, напускатки Слънцето и навлизайки в тялото на Исус. Телата на Христос са макрокосмични обвивки, а не микрокосмични като нашите. Той оставя своя Човек-Дух на Слънцето, Аتما – пречистеното физическо тяло. Оставя своя Будхи – пречистеното етерно тяло в атмосферата на Земята. Той навлиза в Земята единствено със своя божествен Аз и своя Дух-Себе, пречистеното астрално тяло. Това, което виждаме в имажинацията наблюдавана от Йоан Кръстител като белия слизащ гълъб,

всъщност, ние виждаме същността на Христос, комбинацията от неговия Дух-Себе и Аз, които навлизат в тялото на Исус.

Сега да се завърнем обратно към кръвта, която се изля на хълма Голгота. Рудолф Щайнер свидетелства, че ако едно духовно същество е можело да наблюдава Земята от разстояние и да я възприема по един свръхсетивен начин, това същество е би видяло, че цялата земна аура променя цвета си, когато се случва събитието на Голгота и кръвта се излива на хълма. За духовния свят Земята преди Мистерията на Голгота е била безжизнена и благодарение на Мистерията, получава нова светлина и нов живот. Тя започва да лъчезари в космоса. Особено интересно е, когато Рудолф Щайнер заявява, че Аристотел е бил на слънцето, когато се е случила Мистерията на Голгота. И ние осъзнаваме, че това са едни автобиографични детайли на самия Рудолф Щайнер – това, което той е преживял при събитието на Голгота от самото Слънце. И така част от Христовата кръв, която се излива на хълма Голгота, веднага се етеризира и нейното влияние е прието първо от етерната аура, а после от астралната аура на Земята. И това е кръвта, която се пролива от ръцете на Христос, от по-високите части на неговото тяло. Вие знаете, че има много красиви картини по темата, но има една особено красива, създадена от Рафаел. В нея ние виждаме как при кръстната смърт Ангели събират в бокали кръвта, която се излива от ръцете на Христос. Това, което виждаме в картината на Рафаел е интерпретация на неговото собствено изживяване на това събитие. Защото ние знаем от последната реч на Рудолф Щайнер, която той изнася на 28 септември 1924г., че когато Лазар бива възкресен от Христос, това всъщност не е възкресение от смъртта, а една инициация, едно посвещение. Ние знаем от Рудолф Щайнер, че при това събитие две индивидуалности се вливат в една. Лазар е бил от едната страна на прага, а Йоан Кръстител вече е бил в духовния свят. Това същество, което е било възкресено тогава от Христос, получава името Йоан Евангелист, който заедно с Пресветата Дева майка Мария е бил единственият в будно съзнание при разпъването на Христос. Всъщност, пробудени не означава, че те не са били заспали, а двамата са успели да възприемат свръхсетивно какво се е случило като духовни аспекти на събитието както на Земята, така и в духовния свят. И така ние виждаме тази картина, в която при кръстната смърт на Христос ангелите помагат за процеса на етеризиране на кръвта. Тази Христова кръв веднага е етеризирана и променя аурата на нашата Земя. Една друга част от Христовата кръв е директно приета от Земята. Тази кръв, всъщност, изтича от раните, които са в долната част на тялото на Христос, от неговите нозе. Ние знаем от Евангелието на Матей, че по време на петъчния ден, деня на разпъването, се случва едно земетресение, когато завесата в храма се раздира и Земята на хълма Голгота се разделя на две. По този начин тя приема кръвта на Христос. Ние можем да си представим Земята като един голям Граал, който се отваря, за да приеме кръвта Христова. С този втори вид кръв, която изтича от краката на Христос се случва нещо различно от тази друга кръв, която се етеризира. За този втори вид кръв Рудолф Щайнер свидетелства, че

тя ще бъде приета във вътрешността на Земята и ще се етеризира до края на нашия земен еон. И за да разберем какво се случва на Христовата кръв, ние трябва да се обърнем към лекцията на Рудолф Щайнер, наречена „Етеризацията на кръвта“. В тази лекция Рудолф Щайнер свидетелства, че кръвта, която тече в нас, се етеризира от Сърцето в посока към главата и се фокусира в нашето трето око, което само по себе си е един природен, естествен процес. И от събитието на Голгота насам става едно второ течение на кръвта, паралелно на това, което имаме като естествен процес и това е потокът на етеризираната Христова кръв. За един човек, който не върви в духовния правомерен Христов път, тези два потока са паралелни и никога не влизат в контакт един с друг. Но ако положим усилия и работим, за да разберем какво всъщност представлява съществуването на Христос, за Христовите ученици тези два потока на етеризирана кръв се сливат и тогава бихме получили възможността да възприемаме Христос и неговото етерно пришествие в астралния свят. В случая ние не говорим за физическото, а за етерното сърце. Днес Йордан ни показва образа на Представителя на човечеството и ако се вгледаме в гръдната част, там ние виждаме етерното сърце и етерните потоци, които се пренасочват към главата. Тази ръка на Представителя на човечеството следва потока на движението на кръвта от сърцето към главата. И ако успеем да вникнем в този образ, тогава самите ние ще получим част от тази етеризирана Христова кръв. По този начин ще получим един нов живот в нашите етерни тела. Вие знаете, че когато преминем прага след първите три дни и половина нашето етерно тяло се разпръсква в космоса и тези наши части от етерното тяло, които са получили етеризация от Христовата кръв, са толкова важни, че успяват да се съхранят като наша собственост в етерния космос. Рудолф Щайнер свидетелства, че тези етеризирани части от нашето етерно тяло образуват кръг около Земята и тогава се създава един пръстен, който е от етеризираната Христова кръв. И този пръстен поставя началото на едно ново морално Слънце, в което ще се превърне Земята като бъдещ космос на Любовта. Ние можем да видим, че в този пръстен на етеризирана кръв, етеризирани тела около Земята се съхраняват също и етерните тела на ръководителите на езотеричното християнство. Можем да работим с тази духовна реалност в бъдеще.

Сега остава да засегнем въпроса за третата част от Христовата кръв, която се влива в хълма Голгота. И това е кръвта, която покапва от ребрата, когато Христос е бил прободен с копие на тракиеца Лонгиний. Тя има различни свойства, защото по това време Христос вече е бил напуснал тялото на Исус. И от евангелието разбираме, че едновременно вода и кръв напускат ребрената част на неговото тяло. Ние знаем, че когато говорим за вода в езотеричното християнство става дума за нещо, което е етеризирано. Това е също кръвта, която Йосиф от Ариматея събира, когато сваля тялото от кръста. Той измива раните на Христос и тогава тези рани кървят. Йосиф Ариматея в никакъв случай не е един обикновен човек, който да се появи от нищото. Това е един ясновидец, той може да възприема по един свръхсетивен начин какво правят Ангелите с кръвта. И той се опитва

да направи същото, събирайки кръвта в бокал. Това е една чаша, направена от яспис. И ако говорим за Йосиф от Ариматея, което всъщност е една важна тема, трябва да отбележим, че посветеният Никодим се грижи за тялото, докато Йосиф от Ариматея се грижи за кръвта. Емил Бок говори за двамата: Никодим и Йосиф от Ариматея. И те винаги стоят в нашето далечно минало, в бекграунда. Това са хора, които са един вид пазители на развитието на човечеството. Ние виждаме, че по време на събитието на Голгота обикновените хора, каквито са апостолите, на нас ни се струват обикновени хора, но и те са посветени. Тези Христови апостоли изобразяват действителността на този тип духовност, която живее в старите мистерии. За да разберем кои са тези двама – Никодим и Йосиф от Ариматея, трябва да се върнем много назад във времето и да обърнем поглед към това, което Рудолф Щайнер нарича последния голям мистериен център. Това са Хибернийските мистерии. Хиберния е името, което римляните дават на Ирландия. Ние знаем, че Атлантида е една мистериозна култура, което е установено от оракулите на Атлантида. Последният проблясък на тези древни атлантски мистерии е именно концентрирано в хибернийските мистерии. И главният посветен, да речем йерофантът, който е оглавявал тези мистерии и който е възпитаник на великия Ману, ръководителят на слънчевите мистерии в Атлантида ние знаем, че този йерофант на хибернийските мистерии се казва Скитианус. Неговата задача е да съхранява както познанието, така и ясновидските способности, свързани с атлантския период и затова той е толкова отдалечен от нас във времето. Той е свързан с една древна епоха. Рудолф Щайнер свидетелства как всеки посветен от Европа е с голямо уважение към йерофанта Скитианус.

Скитианус притежава такова високо ниво на ясновидство, че той е в състояние да възприема случващото се на хълма Голгота, намирайки се по това време в Хиберния. В един предишен живот той подготвя един от своите най-напреднали ученици, този когато той посвещава в мистериите на човешкото физическо тяло, и още един, който също беше посветен в мистериите на човешкото физическо тяло, но и посветен в мистериите на кръвта. Защото Скитианус знае, че се изисква изключително високо ниво на посвещение, за да може да се разглежда вътрешната духовна същност на нашето физическо тяло. И тези двама ученика на Скитианус идват в следващия си живот като Йосиф от Ариматея и Никодим, и се погрижват както за неговото физическо тяло, така и за неговата кръв. Ние знаем, че между събота вечер и сутринта на неделното Възкресение Йосиф от Ариматея е хвърлен в затвора от евреите, защото той взема тялото Христово и го поставя в своята гробница. Ако погледнем ретроспективно, ние знаем имената на хората, които разказват историите на Граал. Първият е Роберт Дьо Борон, вторият е Кретиен Дьо Троа и третият е Волфрам фон Ешенбах. Има и други разказвачи, но тези са тримата, които ни донесоха основно тайните на Мистерията на Граала. И ако четем книгата на Роберт Дьо Борон за живота на Йосиф от Ариматея, той описва как Йосиф е бил в затвора в събота вечер срещу неделя сутрин на Възкресението. И как Христос посещава Йосиф и му донася Граала, който излъчва светлината, която

не е от този свят. Той казва на Йосиф: „Аз Христос заявявам на Йосиф, аз ти нося символа на моята смърт и ти давам правото да я дадеш на този, когото смяташ за достоен“. И така виждаме, че самият Христос е родоначалникът на течението на Граала. Другото основно нещо е, че този Граал не е физически обект, защото Христос го отнася през стените на самия затвор. И ако тази история е вярна, това означава, че Йосиф е срещнал Христос преди да срещне Мария Магдалена и другите жени. След това имаме историческо свидетелство и то е реално, че Йосиф от Ариматея отива на запад и именно той се позиционира в Глостънбъри, в югозападна Англия, където основава първото братство на Граала. След смъртта на Йосиф този Граал е бил взет обратно в духовния свят от същите тези Ангели, които бяха съработници в етеризирането на Христовата кръв на кръста и задържаха този духовен Граал в свръхсетивния свят докато един висш посветен се инкарнираше на Земята. И този висш посветен се казва Титурел, който е трябвало да работи цели 30 години, за да изгради замъка на Граала в Северна Испания и да изгради духовния култ към Граала. Ние също така знаем за поредицата от посветени. Следващият е Амфортас и трети последен идва Парсифал. Сега ние се намираме в девети век. В това време все повече и повече хора откриват пътя към Граала, който се намира в духовния свят в този етерен пръстен, който се намира около нашата Земя. Това, което имаме като земен предмет, този Граал е един символ на духовния Граал в свръхсетивния свят. Когато рицарите на Граала са се срещали, те са повдигали съзнанието си на толкова високо ниво, че са успявали да възприемат духовния Граал в свръхсетивния свят. Когато рицарите на Граала изчезват, Граалът се взема обратно в духовния свят, защото не е имало необходимите условия да бъде инкарниран в хората на Земята. И тогава откриваме братството на Лебеда. Това са били хора, така подготвени, че чрез тях е било възможно свръхсетивните същности да действат директно в сферата на Земята. Тези същности са били пазителите на Граала в духовния свят. Рудолф Щайнер свидетелства, че не може да бъде разбрана Мистерията на Граала, ако не разбираме Мистерията на пазителите на Граала в духовния свят, тези мъртви, които всъщност са живи. По-нататък духовното развитие продължава със създаването на Розенкройцерския поток и ние намираме репрезентация на това в начина, по който Роберт Дьо Борон описва Граала. Кретиен Дьо Троя развива този образ като казва, че Граалът е бил донесен от един гълъб и след това Волфрам фон Ешенбах доразвива тази идея, като говори за Граала не като за чаша, като за камък. Така ние виждаме една трансформация

от мистериите на кръвта към мистериите на тялото. И сега пред нас лежи задачата да продължим развитието на тази мистерия. Знаем, че в книгата „Въведение в тайната наука“ Рудолф Щайнер обозначава нашето течение като течение на Граала, наука на Граала. Ние знаем за легендата как Михаил е ударил с меч си Луцифер и го е накарал да слезе от небесата. Най-яркият от скъпоценните камъни от луциферовата корона е паднал на Земята. Това е именно камъкът яспис, който от прозрачен се превръща в един затъмнен камък, и от него е изработен светият Граал, взел участие на тайната вечеря по време на страстния четвъртък. Именно в този бокал Йосиф от Ариматея събира Христовата кръв. Сега да насочим нашия поглед напред към Откровението на Йоан и това, което небесният Йерусалим представлява в бъдещото съществуване на Земята като духовен Юпиер. В това описание на Йоан виждаме, че фундаментът е изграден от яспис, както и стените на града са изградени от яспис, но също така научаваме, че светлината на Светия небесен Йерусалим прониква през стените на този град. Ние виждаме, че ясписът, който изгражда стените, го превръща отново в скъпоценен камък благодарение на светлината, която преминава през тях, и отново може да лъчезари светлина. В това описание ние съзираме съдбата на нашия човешки Аз. Азът, който получихме от Елохимите, Духовете на формата като един висш Аз, на Земята се превърна в низш Аз и чрез нашата работа ние можем да събудим нашия висш Аз, и отново да го върнем в духовния свят. Изграждайки нашия висш Аз можем да влезем във връзка с истинския Аз на Христос, на Логоса.

Логосът има силата да излъчва светлина в духовния свят. И така ние виждаме светия Граал, символизиран в полумесеца на Луната, в който пребивава нашият нисш Аз. Той бива одухотворен и оплодотворен от висшия ни Аз. Граалът приема духовното Слънце Христос и именно това ще бъде нашата азова организация в края на земния еон. Когато графиня фон Кайзерлинг е попитала Рудолф Щайнер каква е връзката между замъка на Граала и Небесния Йерусалим, той свидетелства, че в този момент замъкът на Граала се намира в духовния свят и че Небесният Йерусалим е това, в което той ще се превърне. Нашата задача е да продължим делото на грааловите рицари. Да продължим делото както на грааловите, така и на розенкройцерските рицари и да внесем в света импулса за бъдещата инкарнация на Земята като духовен Йерусалим, като бъдещ духовен Юпитер.

Влад Попа

По записки на Цвета Мишкова

МЕДИТАТИВЕН СЕМИНАР С АГНЕС ХАРДОРП И ТОМАС МАЙЕР

На 25-27 юли в София се състоя Антропософски Медитативен Семинар - "Свързване с висшата ни същност" с водещи Агнес Хардорп и Томас Майер. Семинарът беше организиран от Тома Томов и се проведе в гостоприемното

пространство на Валдорфско училище „Професор Николай Райнов“.

Агнес Хардорп е родена в Хамбург / Германия/ и е израснала в Съединените щати. Работила е като професионална певица, гласов педагог, пианистка и еврит-

мистка. През последните 20 години води курсове по антропософска медитация в цяла Германия, Швейцария, Холандия и Австрия.

Томас Майер е роден в Кемптен, Германия. Съосновател е и директор на „Повече демокрация“ и е организиран много местни референдуми в Германия и Швейцария. Публикувал е книги за елементалните същества и природните духове, както и „Ковидовите ваксини от духовна гледна точка - последици за душата и духа и за живота след смъртта“. През последните 20 години той преподава медитация заедно с Агнес.

Семинарът стартира с кратка уводна част за антропософската медитация и подхода на Рудолф Щайнер към медитацията, отговаряща на западния ум по съвсем различен начин от многото форми на медитация, възникнали на Изток. Томас Майер обърна внимание, че всеки, който преподава медитация, има собствен почерк, защото това е широко поле. Томас и Агнес ни поведоха по стъпките на своя дългогодишен опит и изграден подход, а ние като участници се доверихме в това вътрешно пътешествие на задълбочаване в медитацията и свързване със собствения духовен източник. След встъпителните думи и представянето започна нашата практическа работа. Семинарът беше изпълнен с много и разнообразни медитативни упражнения – както подготвителни, така и за навлизане в дълбочината на процеса. Част от тях бяха медитация с камъни, свързване със собствения ангел, медитация с думи, работа с починалите. Фокусирането и създаването на празно пространство създават предпоставки за навлизане на впечатления и едно съзнателно свързване с духовния свят. Работата включва повишаване на съзнанието, ставане по-будно чрез фокусиране върху обект, вътрешна картина или текст. Следва освобождаване от това и очакване какво се разкрива пред нас от духовния свят.

Медитациите правихме всички заедно. Някои от присъстващите имаха много задълбочен опит в медитативната работа, други тепърва пристъпяха към тези практики. И въпреки, че не всички присъстващи на семинара се познаваха, общата медитативна работа създаде едно друго пространство, в което имаше обмен между нас. Съществена част от процеса е споделянето. След няколко медитации се сформираха групи по 5-6 човека, за споделяне, като всеки път групите бяха различни. Това позволи още по-голямо задълбочаване в собствените преживявания, разкриване на доверие в споделянето на другия, възможност всеки да разкаже, споделяне на възникнали идеи, търсене на отговори по възникнали въпроси.

В съботния горещ следобед излязохме сред природата, на предварително проучени от Томас Майер места в Борисовата градина. Упражненията за възприемане духовете на елементите, които работят там, носеха усещането за връзка с невидимия свят по един вълнуващ и откривателски начин с убеждението, че около нас има много много елементални същества и ние можем да ги преживеем.

В неделя вниманието на участниците беше насочено

към починалите и връзката с тях. Починалите са винаги с нас и могат да ни дадат много енергия. Създаваме празно пространство и поканваме починалия в него. Много често микс от спомени помага да дойде към нас. Няма значение преди колко време е починал, дори тези преди 30-40 години имат интерес да се свържат с нас. В последвалите дискусии имаше много споделяне на опитности, задаване на въпроси и търсене на отговори.

Постепенно достигнахме до крайната цел на семинара, който завърши с медитация, дадена от Рудолф Щайнер, останала като завещание в неговия ръкописен архив, потапяща изцяло в концепцията за Неперсонализиран висш Аз. И тук не става въпрос за визуализиране на идеи, формирани от някой друг, а за създаване на най-добрата концепция за висшия Аз, на която е способен човек в момента. С това водещите ни приближиха към думите на Рудолф Щайнер, които пише за Висшия Аз през 1906 г., GA 264, стр. 180: „Когато висшият Аз е поел пълно владение над човешкото същество, когато личностната обвивка е паднала, тогава целият хор на висшите духове може да говори чрез него, както преди сетивният свят е говорил чрез него. За да се подготвите за този момент, трябва да развиете отношение на отказ, за да защитите себе си, своята отделеност. Преставате да бъдете боец, ставате инструмент на боеца.“

Умелото водене на процеса от Томас и Агнес с мекота, спокойствие и увереност създаде пространство за разгръщане на изследователски процеси. Много хора биха искали да превърнат медитацията в неизменна част от ежедневието си. Медитацията е основен източник на храна за тялото, душата и духа. Редовното медитиране помага за справяне с предизвикателствата на ежедневието, затихвайки гласа на постоянния вътрешен диалог и тревогите, и достигайки дълбоко в дома на собствената душа. А с подкрепата на опитни водещи пътят става по-възможен и плодотворен. Антропософските медитации имат зареждащ и укрепващ ефект и с тях човек става по-концентриран, по-събуден. Редовните упражнения ни правят съзнателни, присъстващи и отговорни за материалния свят, в който живеем. Впечатлени от ползотворната вътрешна работа, голяма част от участниците искрено пожелаха срещите с Томас и Агнес да продължат.

Завършвам този отзвук от изминалия медитативен семинар с Агнес Хардорп и Томас Майер и в духа на неговото случване с един цитат от лекция на Рудолф Щайнер (GA 214, 20.08.1922г.): „Човек не бива да има никакви „мистични“ идеи във връзка с медитацията, нито пък да си въобразява, че е лесно нещо. Медитацията трябва да бъде нещо напълно ясно, в съвременния смисъл. За нея са необходими търпение и вътрешна енергия на душата и преди всичко е свързана с действие, което никой човек не може да направи за друг, а именно да вземе вътрешно решение и след това да се придържа към него. Когато започне да медитира, човек извършва единствения напълно свободен акт в човешкия живот ... В това имаме пълна свобода, защото медитацията е по същество свободен акт.“

Цвета Мишкова

Уважаеми читатели на Антропософски вест,

Повод за това изложение е посещението ми на организирането от романоезичните антропософски общества семинар Alma Humana, който се проведе в Гьотеанума от 23-ти до 27-ми юли 2025 г. Това еднократно събитие, по случай стогодишнината от кончината на д-р Щайнер, бе преобладаващо посетено от представители на антропософските общества на Испания, Португалия, Италия, Румъния, Белгия, Франция, Швейцария, Холандия и множество латиноамерикански държави, като заслугата за най-значим практически принос към общата програма бе на бразилските антропософи, които със своя жар, детска непринуденост, задружност и раздвиженост дават ясна заявка, че антропософията може да бъде изживявана и прилагана в цялостния троичен човек, а не само в нервно-сетивното му естество.

Изобилието от конферентни теми бе толкова голямо, че по-долу споделям линк към семинара и неговата програма, тъй като изброяването на всички теми и лектори е невъзможно. Основен акцент на събитието бе биографията, кармичният път и преражданията на д-р Щайнер, нашата лична връзка с д-р Рудолф Щайнер и със съществото Антропос-София, както и практически ориентирани теми относно личностната и колективна антропософска дейтелност.

<https://goetheanum.ch/en/events/almahumana>

Нека започнем с медитация от д-р Рудолф Щайнер дадена на Ита Вегман във връзка с техния съвместен кармичен път през вековете:

*Питайки край Тигър,
 Приятелското кимване ми казва „Да“.
 Питайки във Ефес,
 Приятелското кимване ми казва „Да“.
 Питайки Кабирите,
 Приятелското кимване ми казва „Да“.
 Питайки на хълма на Одилия,
 Приятелското кимване ми казва „Да“.
 Питайки в манастирската килия,
 Приятелското кимване ми отговаря с „Да“.
 А на хълма Дорнах душата трябва,
 Да преоткрие себе си с кураж,
 За да може да || се разкрие,
 Как Слънцето Духовно,
 Без сянката на зло във Себе си,
 Всред звездите розенкройцерски,
 Истинната утринна зора тъче.*

Превод: **Павел Йордановъ**

Лично аз фокусирах вниманието си върху лекциите на уважаемия Влад Попа относно общия кармичен път и прераждания на д-р Щайнер и д-р Ита Вегман през вековете, както и върху презентациите на уважаемия Марк Десол, касаещи от една страна особеностите на членството в антропософското общество, а от друга страна членството във Висшата свободна школа на духовната наука.

Сведенията, предложени от Влад Попа относно преражданията на д-р Щайнер и д-р Ита Вегман през вековете, имаха дълбоко езотеричен и сантиментален характер, но едновременно с това те засилиха и усещането ми за нашия

сериозен антропософски дълг и към д-р Щайнер, като носител на кармата на Всеобщото антропософско общество (AAG), и към съществото Антропос-София, без чието настояще и бъдещо враждане в земния троичен социален организъм болшинството от човечеството ще загуби вътрешния Армагедон, което пък неизбежно ще доведе и до един много по-изявен външен колективен Армагедон, тъй като всяка вътрешно загубена битка за Духа се изявява като външна агресия и зло, които, както наблюдаваме в наши дни, се увеличават пропорционално на нарастващите бездуховност, материализъм, егоизъм, нарцисизъм, аморалност и дори удоволствие от вършенето на зло.

Уважаемият Влад Попа бе вложил толкова много усилия в организиране на допълнителни срещи за българо-румънската ни група с Марк Десол и Петер Зелг, че неговата проактивност буди неизбежна възхита, особено като се има предвид, че тази негова проактивност се разгръща ежедневно и в родната му Румъния. По време на сутрешните си лекции Марк Десол ми помогна да узная, че всеки, който има интерес към антропософията, може веднага да стане член на Всеобщото антропософско общество, докато членове на Висшата свободна школа могат да бъдат единствено тези, които са надживели както периода на езотеричното силубопитство, така и периода на болките, скърбите и противоречията предхождащи началото на духовното ученичество, като тук същественото е, че човекът присъединил се към Висшата свободна школа започва да работи свободно и по лично избрана индивидуална методология рамо до рамо с Рудолф Щайнер за каузата на Антропос-София и вече не действа като фанатично отдаден, но несвободен ученик, който единствено и само се стреми сляпо и механично да повтаря и прави всичко казано от авторитета Рудолф Щайнер. По този начин, за реално работещите членове на Висшата свободна школа, д-р Рудолф Щайнер се превръща в техен по-опитен събрат и слиза от пиедестала на недостижимостта, за да бъде в непосредствена душевна близост с тези, които идентифицират Аза си с работата по въплъщаването на Михаиловия импулс в човешкия социум. Съществен акцент бе поставен и върху факта, че в преоснованото вече земно Михаелично училище – този свят дар получен вследствие саможертвата извършена от д-р Щайнер по време на Коледната конференция – всеки ученик на духовната наука има право да използва онези методи на работа, които отговарят на неговата интуиция и психо-емоционална конституция, като за ученика не е нужно да се ограничава единствено и само в практиките зададени в 19-те езотерични урока, тъй като Михаиловата духовна школа е школа на свободната лична инициатива спрямо индивидуалните ни таланти, карма и вътрешни потребности.

Основният акцент на Марк Десол бе, че антропософското общество има нужда от нови хора, които да стават редови членове само поради това, че имат жив интерес към антропософията, за да може след време този жив интерес да прерасне в готовност за присъединяване и към Висшата свободна школа, тъй като в наши дни твърде много хора се притесняват да станат редови членове на обществото, защото не се чувстват достатъчно достойни за тази цел. Нека

в тази връзка не забравяме, че Библията нарича Христовите апостоли „ловци на хора“ и че ако ние, като антропософи, не споменаваме антропософията в нашите разговори с възприемчивите светски хора, то няма как да очакваме от самите тях въпрос за естеството на духовната наука. Друг важен акцент бе напомнянето, че в наши дни Висшата свободна школа често се разглежда като място, в което членуват хора, които най-вече знаят как да медитират правилно и че един вид тази школа изкуствено се откъсва от антропософското движение чрез афинитета си към мистицизъм, който обаче освен към мистицизъм трябва да се преориентира и към сърдечни и действени колективни взаимоотношения извън сферата на молитвено-медитативния живот.

Друго важно лично преживяване бе, че в Дорнах се срещнах и с една българска евритмистка. Веднага щом се запознах с нея, тя първа прояви инициатива и ме обдари с такава нежна, сърдечна и задушевна прегръдка, че моят първи въпрос към нея бе, дали е раждана в България, тъй като подобна откритост е непривична за родните ни ширини. Същественото в тази прегръдка не бе еротичното, а извечният женски принцип на чистотата, добротата и радостната искреност на Натановата душа, тъй като подобно усещане съм преживявал само още веднъж в живота си, когато, преди много години, бях прегърнат по подобен начин от тогава още малкото дете Индиана живеещо в комуна близо до град Елхово.

Наблюдавахме общо три евритмични представления, като първото от тях, наречено *La Vida*, бе толкова потресаващо живо, ефирно, акробатично, театрално, комедийно, драматично, пантомимно, балетно и асиметрично, че в мен се зароди усещането, че наблюдавам едно ново човечество от далечното бъдеще. Всъщност, това бе висш пилотаж, който категорично надхвърли границите на обичайните говорна и тон евритмия. Споделяйки впечатленията си с председателя на артистичната секция на Гьотеанума Шефан Хаслер, в мен се зароди мисълта, че без изкуство, човекът е само наполовина човек. Тук естествено нямам предвид, че всеки човек трябва да бъде евритмист, художник или музикант, тъй като изкуство е и всяка проява, която носи в себе си етика, благородство, красота и смисъл дори и в дребните, ежедневни, битови дела. Нека спомена, че Шефан Хаслер е поставил на централно място в кабинета си иконата на архангел Михаил, която му беше подарена от евритмичната ни група ръководена от д-р Галина Бертелсен. Тази икона е един скъп спомен, който сгръва душата при мисълта за непосредствената ни връзка с Шефан.

Последното от трите евритмични представления бе самата Медитация на Основополагащия камък и като такава, тя ме накара да чувствам, как в някои от евритмистите буквално тъчаха съществата на Изтока, Запада, Севера и Юга. Това представление бе кратко, но наситено със силен духовен заряд, а телата на някои евритмисти изглеждаха като фигури на капитанския мостик по време на буря – бурята на времето и на пространството, в която човешката душа трябва да остане крепко стъпила на палубата, държейки здраво руля на собствената си съдба. Слушайки четеца на Медитацията на Основополагащия камък, нямаше как да не

се впечатля от живите етерни сили излизащи от ларинкса, които допълнително усилваха етерните потоци породени от движенията на самите евритмисти. Усещането бе, че съм обгърнат от един непрестанно тъчащ пашкул състоящ се от лъчезарящ светлинен етер, от кънтящ химически етер, от пулсиращ жизнен етер и от сгръващ етерните ни сърца топлинен етер.

Срещата ми с, поне лично за мен, съвсем живата дървена статуя на Представителя на човечеството ме накара да се чувствам така, сякаш самият аз трябва да бъде жив деятелен израз на това епохално произведение на антропософския мироглед и задружен труд. Действената, волева сила на Христовото сърце бидейки загатната чрез вълните в ритмичната област на статуята, сериозният и решителен, но и смирен израз на Христовото лице, акцентираните гънки в областта на челото, волевата стъпка напред с десния крак, пръстите на ръцете в баланс между силите на гравитацията и левитацията рисуват съвършеното Макрокосмично човешко същество, Което в Поврата на времената се е възплътило на Земята, за да страда, устоява, работи и бъде върно на спасителната си мисия и идеал. *O, voluntas imponens et sacrificialis*

Срещата ми с червения западен прозорец на първия Гьотеанум, изобразяващ мистерията на посвещенческия път на Михаиловата имагинация, бе също едно само по себе си паметно събитие. Пътят от Пазача на прага към виждащата в духовния свят душа и следващото обединение на тази душа с духовните йерархии създаде в мен чувство на изключителна сериозност. Лицето на Михаил ме караше да чувствам важността на качествата на дисциплината и постоянството. Сам за себе си, лично аз преживях един своеобразен вътрешен укор заради честата липсата на крепка воля относно проявата на тези две качества.

Обикновените хора като нас могат само да предполагат, каква титанична болка е изпитвал човекът Рудолф Щайнер при гледката на подпаления първи Гьотеанум, но е резонно и да предположим, че съществуването му е било до такава степен изпълнено с непримиримия и непобедим Михаилов дух на дисциплината и постоянството, че моралният импулс, моралната фантазия и моралната техника вложени в започването на строежа на втория Гьотеанум са били до голяма степен реализирани с помощта на Христово-Михаиловите войнства, защото принципът „умри, за да възкръснеш“ е олицетворен наяве във втория Гьотеанум чрез абсолютно новаторската органична архитектура с плавни преходи, извивки и асиметрии, несдържаша прави линии и класически симетрии, както и от вложената динамика създаваща усещането за едно органично цяло в движение. И ако в Поврата на времената „Словото стана плът и живя между нас“ (Йоан 1:14), то чрез живото същество на Втория Гьотеанум, имагинативно-инспиративно-интуитивното Слово на йерархиите проговори по един толкова изразителен начин, че буквално възкреси грубия и неестетичен армиран бетон до неподозирани за обикновеното човешко съзнание висоти на пластичната и мистична образност. *Per aspera ad astra!*

Завършвам изложението си с украинския професор и кабалист с еврейски произход Илай, с когото се сприяте-

лихмe благодарение на лекциите на Влад Попа и който разкри пред мен една вътрешна същност на човек, който именно в духа на предстоящата шеста културна епоха, демонстрира уменията да се държи със своя Аз в дискусиите така, че да не бъде повлияван от симпатии и антипатии и успешно да запазва своята човечност и вътрешен баланс. - „До ангела на Филадельфийската църква пиши: Това казва Светият, Истинският, у Когото е Давидовият ключ; Който отваря и никой няма да затваря; и затваря и никой няма да отваря(Откровение 3:7).“

В заключение мога да кажа, че посещението на Гьотеанума по време на подобен род семинари е не толкова повод за екстатични душевни състояния и правене на безброй снимки, а по-скоро един много проникновен миг на лична и колективна равностметка. В мен не остана сантимент по Гьотеанума или по Швейцария и с радост се завърнах в България, но това посещение ми даде нещо много важно, а именно ясното усещане, колко голям длъжник е съществото ми спрямо съществото на духовната наука.

Съставил: *Павел Йордановъ*

ТАЙНИТЕ ЗАД МИСТЕРИЯТА НА ГОЛГОТА

Скъпи приятели, заставам пред вас като ученик на Духовната наука. Когато преди години за първи път се срещнах с Антропософията, веднага взех своето решение, че ще ставам ученик. Ученичеството е първата степен на окултното обучение и аз започнах тази първа степен, която се оказва, че никак не е лесна и много по-продължителна, отколкото си мислех в началото.

След седмица ние навлизаме в един празник - Великден - празник, който ще обхване милиони човешки същества. Душите на всички тези хора ще бъдат изпълнени с едно чувство на благоговение към това, което се случва на празника по традиция, чувство, което прониква в тези души от стотици, хиляди години дори. В действителност, празникът Великден е установен от Църквата около IV-V век и оттогава се представя на човечеството по начина, по който е изживян от основателите на Църквата, които създават вътрешно целия ритуал на празника.

За тези векове ние сме придобили един образ на празника, даден ни от Църквата, който се състои от тези три елемента - Кръстната смърт, Полагането в гроба и Възкресението след три дни. Пред човечеството като цяло това е образът, който стои като едно велико съдържание. Повечето хора го усещат в техните чувства, във всичко онова, което живее в душата, но нямат разбиране за това какво реално се случва на това историческо събитие. Едва чрез Духовната наука ние можем да разгърнем завесите и да видим какво става вътре в Мистерията на Голгота и това една наша задача тук.

В последните редове на своето Евангелие Йоан казва, че ако се запишат на хартия всички дела на Христос, Зе-

P.S. С благодарности към румънския антропософ и Валдорфски педагог Михай Теочоу за изключително забавните му шеги и сърдечна откритост, тъй като над всички житейски драми винаги и неизбежно стои цар Хумор!

Като интригуващ завършек прилагам кратък рекламен видеоклип на бразилския Валдорфски филм *Ogobogo*, който с удоволствие изгледахме по време на фестивала *Alma Humana*. Английските субтитри са в СС. В този филм видяхме валдорфски ученици, които са артистични, практични, работливи, задружни, спокойни, духовни, шеговити и, най-важното, обичащи да бъдат заедно. Добро впечатление направи тяхното почитание към учителския колектив, както и почитанието на учителския колектив към учениците, като учителите неведнъж напомняха под една или друга форма на децата, че е нужно да имат интерес един към друг, да бъдат открити и да мислят извън рамките на общоприетото.

<https://www.youtube.com/watch?v=KZMXTI5gZvY>

мята няма да побере книгите. Затова, винаги, когато говорим, ние разкриваме само част от тайните на Мистерията на Голгота. Някои от тези тайни са загатнати в Евангелията. Някои от тях ни бяха разкрити от откровенията, които Рудолф Щайнер свали направо от Духовния свят, с непосредствено виждане за това какво става там. А други тайни от това събитие ще бъдат разкрити на хората в много по-късни времена, когато ние ще бъдем готови.

Сега бих искал да разкажа за някои от тайните, които са се случили. Винаги е било истина, но особено сега, че Християнството като импулс не е някакво учение, а се състои от фактите, които са се случили по време на Мистерията на Голгота. И когато ние поглеждаме със силата на нашия спомен за това, което се е случило, ние можем да видим, че тези дела, които бяха исторически събития и факти, те бяха положени във времето, а времето е този елемент, който осъществява еволюцията. Всичко онова беше положено в оная повратна точка на времето, а ние я наричаме “повратна точка на времето”, защото това е едно събитие, което може да се случи в еволюцията на цялото планетарно развитие само веднъж. То е едно уникално събитие. И всичко до онзи момент бе протичало като еволюция на планетата, като един поток на човечеството, който слиза от чистия духовен свят в материалното съществуване на Земята. В тази повратна точка на времето този поток беше обърнат и се даде възможност да започне едно ново издигане от земния свят отново към сферите на Духа.

Бих искал да се върна в началото на това събитие, когато Великденът като празник беше до голяма степен създаден от първите християни и от тези ученици, които ние

сега наричаме апостоли. Когато разглеждаме апостолите, имаме един особен апостол и това е апостол Павел, който стана апостол по-късно. Вие знаете, че апостол Павел претърпя една пълна трансформация пред вратите на Дамаск. Там той изгуби съзнание и след това стана друг човек. Той напълно преобрази своята същност. Савел изчезна, появи се Павел. Това събитие, което по онова време е можело да се случва при много хора, е нещо, което можем да наречем второ раждане. В източната езотерична литература може да се срещне това понятие "второ раждане" и то се отнася до хората, които са се родили втори път духовно, но там не можете да намерите разбирането какво всъщност става. Това е свързано с тайните за въздействието на Лунните и Слънчевите сили върху човешкото същество, които в днешно време вече не са валидни. Подобни случаи на второ раждане днес вече не са възможни. Ако можем да попитаме Павел какъв е бил неговият предишен живот и какво е правил преди второто си раждане, той щеше да ни отговори, че той няма предишен живот. Защото той е нямал никакъв спомен за предишния си живот и действително е бил новороден. В него, в неговото етерно тяло се отпечатва всичко онова, което Христос е дал на своите ученици и затова ние можем да го смятаме за пълноценен апостол. В себе си апостол Павел носи вътрешната сила да изгради Църквата. Защото, ако другите апостоли са основата, то изграждането на сградата на Църквата е задача на Павел.

А тази Църква беше направена от Духовното ръководство на еволюцията с цел да бъде носител в света на тази първоначална форма на християнството, която беше дадена в този момент под формата на едно учение. Учение в религиозна форма, в която хората можеха да стигнат до същността на това, което им се казва, само със силата на вярата. Ние днес можем да кажем, че това беше първата, така да се каже детинска форма на Християнството, която беше дадена на човечеството. А като използвам думата "детинска" това въобще не означава, че ние трябва да обезценяваме тази първа форма, напротив това е една изключителна мисия на Църквата. И това е бил начинът, по който Християнството е можело да бъде дадено на хората в етапа на тяхното развитие. Както знаем днес, че на децата познанието се дава в една по-простичка форма, така и ние от днешна гл.т., когато сме постигнали някакво развитие, можем да кажем - да, тогава хората бяха още на една по-детинска възраст и на тях трябваше Християнството да се поднесе по този начин. Но вярата е една сила, която работи в астралното тяло на човека. Знаем, че когато човек премине Портата на смъртта, първо етерното тяло, а след това и астралното тяло се разтварят в Космоса. Само една малка част, един екстракт от етерното тяло се запазва. В астралното тяло онова, което има стойност за Духовния свят, също се запазва. Така че човек, който има особени качества на душата в астралното тяло, той може да си ги получи обратно, когато се роди отново. Мисията на Църквата да носи Християнството в тази първична форма може да се каже, че приключва около 13-14 век.

През 13-ти век се случва едно събитие, също уникално, което няма да се повтори в земното развитие - говорим

за посвещението на Кристиан Розенкройц, който по онова време все още е един млад човек, който предстои да бъде посветен. Той става Кристиан Розенкройц в следващата си инкарнация. И всичко, което до онзи момент е събрано в човечеството като мъдрост, бива внесено в него от неговите 12 учители. Той минава през една мистична смърт, след което отново се връща към живот. Случва се едно събитие, което е много подобно на Възкресението в определени аспекти. И цялата мъдрост, включително и християнската бива трансформирана и изречена по един нов начин. Тя бива синтезирана в една форма, която съответства на еволюционната степен на човечеството по това време. Във външния свят това се проявява в учението и Ордена на Розенкройцерите. Всичко онова, което като мъдрост на Ордена на Розенкройцерите се появи в света, то остана скрито, под повърността на социалния живот. Можем да кажем, че това беше един таен орден. В този орден не можеше да се влиза просто така, всеки кандидат беше проучван и се избираше този, който може да бъде част от ордена. Кристиан Розенкройц призоваваше тези, които трябваше да станат членове на ордена. Там свободно кандидатстване няма.

Когато в началото на 20-ти век Рудолф Щайнер започна да дава Тайната наука на хората, всичко онова, което се съдържа в Розенкройцерството като мъдрост за света, за еволюцията, за Земята, за Космоса, беше трансформирано от Щайнер в подходяща форма, така както ние днес можем да разбираме нещата в понятия, свързани в логически съждения. Ако разгледате Розенкройцерската мъдрост, ще видите, че там няма такава форма, там има могъщи символи, които изобразяват тайните на Духовния свят и които са достъпни по един особен медитативен начин.

Нека се върнем на тази астрална сила, наречена вяра, която бива запазена след смъртта. Вярата в астралното тяло създава такива форми, които Духовният свят запазва и ние можем за следващото ни раждане да ги ползваме отново. Когато започва 14-15 век, азът преработва астралното тяло, за да формира Съзнателната душа. Онова, което е запазено в душата като резултат от вярата, азът го трансформира в инстинкти на Съзнателната душа. Когато Съзнателната душа достига определено развитие в края на 20-ти век и човек, срещайки се с Антропософията, започва да чете някаква книга, например, той изведнъж усеща - това е нещо, което е и мое. Благодарение на онова, което се намира вече в Съзнателната душа на човека от преработената от Аз-а вяра, изведнъж ние го разпознаваме във всичко онова, което намираме в Духовната наука. Много от антропософите днес споделят, че срещайки се с един или други текстове, те наистина ги разпознават, сякаш са вече вътре в тях. Имаме основание да кажем - ето, ние като цяло, една голяма част от антропософите в предишни прераждания са били отдадени служители на вярата. Естествено, ние не можем да посочим конкретни антропософи, но можем да го твърдим като събитие, което се е случило с много хора. Това, разбира се, не е единственият път да срещнем Антропософията.

Нека се върнем отново в тази начална точка в поврата на времето и си спомним това, което постоянно ни се казва - Христос дойде да спаси човечеството. Какво означава обаче

това - да спаси човечеството? Бих искал сега малко да навляза в едно разяснение какво представлява това спасение. За да разберем това действие на Христос - спасението, ние не можем да го направим, така да се каже, локално, трябва да се върнем назад в еволюцията на човечеството. Когато човекът току-що слизаше от Духовния свят на Земята, той можа да получи като подарък от предишното лунно развитие едно силно физическо тяло, което не беше изпълнено с материя. Всичко онова, което човекът представлява в Рая - той всъщност тогава няма видимо физическо тяло. Той не може да вижда тялото си, то е невидимо, чисто силово. Но човекът трябваше да слезе на земята, той трябваше да постигне способността да работи с материята. И тогава едно висше същество трябваше да направи една голяма жертва - говорим за Луцифер, който започна да изпълва физическото тяло на човека такава, каквото го получи от Луната, със субстанция, с физическа материя. За самия Луцифер това беше едно много тежко изпитание и страдание - да направи така, че това чисто физическо тяло да бъде проникнато от физическата материя. Вие знаете от легендата за изкушението от змията, че изведнъж Адам и Ева можаха да видят, че съществуват, те се видяха един друг. Тогава човекът беше образно казано изгонен от Рая и започна всичко онова, което ние наричаме Живот и Смърт.

Това че човек стана материален, доведе в него силите на смъртта. Ако не се беше случила Мистерията на Голгота, ако нямаше кой да промени това, човек щеше да си остане свързан с материята, така да се каже, завинаги. Затова първото нещо, което направи Христос след смъртта, след полагането в гроба, беше да отдели физическата субстанция от физическото тяло. Това беше възможно, само защото в това физическо тяло в продължение на 30 години бяха работили напреднали духовни същества, както от човешката еволюция, така и от света на Духовните йерархии. Последната подготовка за това отделяне на материята, на физическата субстанция от силовото физическо тяло се случи, когато тялото беше обработено от Йосиф от Ариматея и Никодим. Ние можем да разглеждаме тези две личности също като ученици на Христос, но те не бяха в неговото непосредствено обкръжение, а той общуваше с тях само в Духовния свят. И в Евангелията е загатнато, че те го разпознаха като техен учител. Тези две специални личности, така да се каже, знаеха предварително своята задача - подготовката на Христовото тяло, те бяха подготвени от самия Христос. Никодим донесе специални предварително подготвени етерични масла, с които тялото да бъде обработено. Това не бяха онези познати тогава масла, с които обикновено са били измивани мъртъвците, а са били специално подготвени.

Христос можа да отдели всичко онова, което дотогава се беше уплътнило в човешките физически тела. Тогава, когато човек умираше, заедно с разпадането на физическата материя се разпаднаше и това физическо силово тяло, получено като подарък от Старата Луна. В това действие на Христос ние имаме действително спасяването на физическото тяло на човека като нещо, което няма да умре; нещо, което не умира. И всъщност това представлява спасителното действие на Христос - спасяването на физическото сило-

во тяло на човека. Ако трябва да го назовем по-точно - той показва, че това е възможно. Христос показва, че това еволюционно трябва да се случи с хората. Тази субстанция, която беше отделена от физическото тяло, вече не беше такава субстанция, която може да бъде разтворена в природния свят, поставена на силите на химизма. Това беше субстанция, която имаше съвсем различни качества. Именно затова тя не можеше да попадне във външния свят, затова ръководството на света определи така, че да стане това земетресение, земята да се разтвори и тази субстанция, която беше останала от физическото тяло на Христос, да потъне в недрата на земята.

С тази субстанция се положи началото на един сложен процес, за който Щайнер само намеква. Преди години говорих малко по тази тема, но това е една особена тема и засега съм спрял да работя по нея. Това е една еволюционна тема, свързана с елементарните сили, които действат извънземно. В хода на еволюцията имаме четири класа елементарни същества. На Стария Сатурн възникват първите елементарни същества на топлината. След това на въздушния елемент, на водата, на земята. Ние днес ги наричаме духовете на природните стихии - огън, въздух, вода, земя. Но Рудолф Щайнер разкрива в своите лекции за други елементарни същества, които можем да наречем космически - елементарните същества на времето (възниква на Стария Сатурн), елементарните същества на пространството (възниква на Старото Слънце), на гравитацията (възниква на Старата Луна). И тук на земното въплъщение трябва да се появи четвърта космическа сила, към която има отношение именно онази субстанция, която беше извадена от физическото тяло на Христос и беше положена в недрата на земята. За нея всъщност, никъде нищо не се говори по явен начин. И само като подсказка мога да кажа - в един разговор Щайнер споделя, че на практика преди Мистерията на Голгота на Земята не съществува явлението радиация. И тази тема е една все още бъдеща задача за нас като хора. Защото даже за тези примитивни форми на радиация, които бяха открити в началото на 20-ти век, ние видяхме как те най-напред бяха използвани от военните за бомби и като източник на енергия. А всъщност радиацията е нещо съвсем друго - тя дава възможност да трансформираме едни елементи в други елементи, процесите на разпад и синтез. И тези сили, в крайна сметка, трябва да бъдат овладени от хората. Когато днес стане въпрос за ядрени изследвания и лаборатории, най-голямата опасност за хората е не енергията, която се освобождава, дори не са разрушенията и т.н., а това, което наричат лъчева болест. Но какво в човека заболява? Всичко онова, което е субстанциално, защото неговото същинско физическо е напълно освободено от опасности, свързани с радиацията. Имаме за задачи да извършим тази мисия да освободим физическото тяло от веществото, от физическа материя, а Христос създаде и възможността за едно много по-далечно развитие на човечеството, обхващащ периода до края на Вулкан. Тогава човек ще може да живее в това свое чисто силово физическо тяло като Дух-Човек.

Като последни думи ще спомена за още нещо, което се случи в тази повратна точка на времето - за втория поток от

етеризирана кръв, Христова кръв, наричаме я още Натанова кръв. Етеризирана кръв, която паралелно с нашата кръв, паралелно с това, което имаме еволюционно от преди, започва да тече от сърцето нагоре към главата. Кръвта, която ние всички носим в себе си и ни прави човеци като наследство от нашия родоначалник Адам, по един чуден начин метаморфозира навсякъде по планетата, така че човек можа да се разсели във всички кътчета на земята; която формира специфичните потоци на народите, потоците на родовете, на фамилията и т.н.. В наши дни тази кръв, която носим от Адам, е стигнала такава степен на метаморфозирание, че тя става почти индивидуална кръв. Ние ставаме все повече индивидуални. Този процес като начало е посочен като образ в събитието от Евангелието за сватбата в Кана Галилейска. И хората тогава се чувстваха свързани чрез тази кръв на Адам по определен начин, в хода на историята кръвта започва да действа все по-малко и по-малко като свързващ елемент. Ако погледнем в миналото ще видим колко силни са връзките на общата кръв. Днес тези сили са силно отслабени. 2000 години след Мистериата на Голгота ние виждаме, че тези сили са силно индивидуализирани и не действат както в ми-

налото. Потокът на етеризирана кръв, която Христос добави като втори поток започна да се съединява с първия адамов поток. Забележете, този втори поток не замества първия, а се съединява с него. Тази етеризирана кръв започва да действа отново като свързваща сила между хората. И ние вече намираме своите си сродни души в тези хора, при които също вече е започнал процесът на съединяване на тази два потока в кръвта.

Ако ние живеем с тази мисъл, с това усещане, онова, което избрахме като заглавие на нашата среща - "Общият духовен поток на север и на юг от Дунав" - ако ние усетим тази обща етеризирана кръв като нещо, което ни свързва като "роднини", като братя и сестри в Духа, тогава онова, което беше изобразено като една абстрактна идея постепенно ще започне да става действителност. И искам да завърша с тази мисъл - нека ние наистина да направим така, че да живеем с това усещане, че тази етеризирана кръв ни прави братя и сестри в Духовния свят. И ние наистина формираме един общ духовен поток.

Георги Акабалиев

12. Април 2025 Стара Загора

МАТЕРИАЛИЗЪТ КАТО БОЛЕСТ

Засега материализът е само един от дванадесетте основни светогледа, но той бавно и постепенно се превръща в болест. Този процес е започнал много отдавна и продължава до днес. Още на Първия вселенски събор през 325 г. се избира символът на вярата в 12 точки. На този събор Константин внася под натиск термина „Син роден единосъщен с Отца“, което го прави Богочовек. В полза на управлението си той превръща християнството в държавната религия. Голяма част от делегатите се съпротивляват и повдигат големи дебати, но той и неговият епископ налагат тази доктрина. Константин е заложил в православие твърдението, че Синът е роден единосъщен с Отца. Той е Богочовек и по този начин Константин се самообожествява. Това се развива през вековете и виждаме как държавните водачи в православие се възползват от това, което Константин е наложил. Виждаме как църквата ги обожествява и по този начин бива материализирано цялото православие. Въвлечено в това действие, православие подменя религиозния импулс, който става подчинен и вторичен. При католицизма това е избегнато. Религиозният импулс идва от папата, той е първичен. Но все пак двата импулса развиват материализма по собствен път и резултатът е един и същ.

Този процес може да бъде разбран и по друг начин, като се вгледаме в това, което се случва на Стария Сатурн. Престолите поднасят своята саможертва на Херувимите. Приемайки я, част от тях се включва в еволюцията, но другите Херувими отказват да я приемат. Престолите са нещастни от цялата ситуация и най-вече от това, че те искат да се приеме тяхната жертва. Тези последните биват обхванати от същества от друга еволюция, които започват да влияят впоследствие. Христос се появява и обхваща онези, които отказват жертвата, за да може да ги свърже с еволюционния поток на Голгота. Но противодействащите сили обхванати от силите

на друга еволюция, си създават своя йерархия и техен представител е Ариман. Той действа през цялата еволюция чак до днес и ние можем да видим как той действа и как обхваща младите хора. Наблюдавайки какво се случва днес с най-младите хора, често ги чувам да казват „аз съм най-добрата версия на себе си“. Това е дигиталното шаблонно мислене на младия човек, което подпомага работата на Ариман.

В природата има едно качество, което се нарича хипнотичен ритъм и Ариман се възползва да вкара хората в това качество, за да не мислят и да се движат автоматично. Ариман иска да сгъсти предварително Духа Себе на нивото на Сетивната душа. Целта му е младите да не развиват другите съставни части на човешкото същество, да не развиват чрез Аза всички части до Духа Човек. Когато човек е в Сетивната душа около 21 години, Ариман се опитва да сгъсти Духа Себе предварително. Ариман иска да втвърди Духа Себе на нивото на Сетивната душа. Около 21 години Духовете на Формата даряват Аза на човека. Чрез музикалната култура Ариман предварително внася неразвитото Себе в Сетивната душа и така възпрепятства работата на Аза. Той постига това чрез материализма. Стремешът му е да преобрази материализма в болест и само Ариман да може да даде на човечеството лекарството, както и ваксината, за да го излекува. По този начин той постепенно подготвя цялото поколение. И този материализъм, който се развива в Англия, е една подготовка за бъдещата инкарнация на „спасителя“ Ариман. Тя е започнала още през 8, 9 век, когато Ариман е овладял изцяло естествената наука и оттогава той започва да подготвя собствената си кулминация. В 19 век той изгражда материализма, а в бъдеще предстои да го трансформира в болест. На 42 години животът на всеки човек се връща към онази възрастова форма, когато изостаналите Духове на Движението започват да влияят върху човека на ниво-

то на Духове на Формата. Целта на Ариман е да ги приведе с предварително втвърдено Себе от 21 до 42 години и все повече хора да не могат да намират Христос. Ариман все повече ще ги механизира. По-рано духовното развитие спираше до 30 години, сега е на 20 години. Ариманичните сили искат Азът да бъде външно да бъде управляван и да не може да влезе в астралното тяло. Тогава Азът става в се повече механичен и започва да излиза, а еволюцията става инволюция. Ето защо Августин Блажени казва, че едни хора са родени за спасение, а други за отпадане. Духовната наука потвърждава неговите думи с това, че още днес започва да се формира расата на изоставащите човешки същества. Знаем, от лекционния цикъл за Апокалипсиса на Йоан, че по-висшата степен на съзнание действително ще бъде постигната и ще позволи на хората да виждат съществата, които ръководят света. Новият Юпитер ще бъде съпроводен от един сателит, населен с онези, които са изключени от участието в духовния живот, които са изживели втората смърт и са лишени от всякакви възможности за постигане на Юпитерово съзнание. „... ние имаме такива същества, които са напреднали до Юпитерово съзнание и са развили своя Манас, а от друга страна същества, които отблъснали от себе си силите, с чиято помощ те биха овладели това азово съзнание. Те ще постигнат земното азово съзнание, характерно за съвременния човек, с неговите четири съставни части. Обаче един такъв човек може да се развие единствено на Земята. Само тя му предлага почва, въздух, растения и минерали за постигане на азово съзнание. Но Юпитер ще бъде изграден по съвсем друг начин. Не напразно това ще бъде Новата Земя. И съществата, които ще развият азово съзнание едва на Юпитер, няма да разполагат с условия за нормален живот. Те ще са изостанали в истинския смисъл на думата. Онези, които не успеят да развият такова съзнание, ще формират един вид природно царство. Но дори и на Юпитер чрез могъщата сила на напредналите все още има една възможност да се помогне на изостаналите човешки

същества. Едва при по-следващото планетарно въплъщение на Земята, при бъдещата Венера, ще бъде взето последното окончателно решение.” (GA 104)

И съвременното човечество може още днес да започне усилено да работи с валдорфското образование, в което е заложено да се създаде тялото на Манихейската доктрина. А тя има за цел да обхване създаденото бъдещо зло в себе си, като спаси онази част от човечеството, която следва Христос и действа в смисъла на Христовия импулс. Това са онези 144 000 хора, които Учителят Мория, първият човек развил най-висока степен на духовно развитие на Земята, ще ги преведе в следващата епоха. Човеците, които ще бъдат спасени. В следващата епоха ще бъде даден шанс да се спасят и отпадащите. Целият процес в следващата епоха ще бъде преразгледан и на отпадащите изоставащи хора ще бъде даден шанс също да бъдат спасени. Но всеки човек може да работи върху спасението още днес и Валдорфското образование има най-големи шансове за това. То е длъжно да създаде необходимите тела за манихейската доктрина и това ще бъде най-голямото благо за човечеството. Това е и най-голямата отговорност, както и най-сигурната победа над материализма. Забелязал съм, че всеки човек, който започва да учи Антропософия, отначало иска да я покаже на света. Докато принадлежи на Антропософското движение, душевният стремеж е много силен и преживяването трансформира в душата му духовното познание. На следващия етап, като член на Антропософското общество, той иска да приобщи всички към него, към всичко, в което той участва. Когато влезе в Първи клас, той иска всички да са в този клас, той иска цялостно да проникне в Антропософията. И според мен всеки, който е приел Валдорфската педагогика себе си, трябва съзнателно да действа безрезервно, за да може Валдорфската педагогика да изпълни мисията към човечеството.

Румен Ройдев

ЕДИН МИХАИЛОВ ГРАД

Стара Загора е един от най-древните градове, който има хилядолетна история. Този Михайлов град е преминал през огъня на многобройни изпитания в различните епохи, бил е изгарян и възстановяван много пъти. Същността му е изградена от смесването на различни религии, народности, езици, изкуства и идеи. Това е градът на липите, правите улици, поетите и художниците. Разположен е в сърцето на България и през различните епохи е носил много имена – Берое, Августа Траяна, Иринополис, Боруй, Верея, Ески Загра, Ески Хисар, Железник, Стара Загора. Тези имена свидетелстват за неговата дълга история. Градът има необикновена съдба, която можем да разберем и оживим. А ние знаем, че историческият живот на човечеството оживява, когато се опитаме да разберем как самите човешки души пренасят събитията от една епоха в друга. Погледът върху историческите събития може да се задълбочи, когато проследяваме преминаването на човешките души през повтарящите се земни животи от една епоха в друга. В „Антропософски

ръководни принципи” Рудолф Щайнер казва, че на Земята „се разиграва това, което наричаме история”. Тя никога не би могла да се случи, ако мировите далечини не бяха се превърнали в „установени” звездни констелации и звездни орбити. В „историческото развитие, което наблюдаваме на Земята, ние имаме едно отражение – обаче напълно преобразено – на това, което някога е било „небесна история”. По-старите народи все още пазят в своето съзнание тази небесна история и поглеждат към нея много по-често, отколкото към земната история”. Но ние можем да се опитаме да разберем земната история на този град. В безкрайните поврати по пътя и времето градът неведнъж е познал погрома, но като птицата феникс Стара Загора винаги е възкръсвала. Близо осем пъти е опожарявана и разрушавана до основи. Едно предание достига до днес, което обяснява оцеляването на града с покровителството на архангел Михаил, дадено от манастира с неговото име, който е построен на един от хълмовете над него. Днес, когато човек се изкачва по този

хълм, следва душите, които страданието е довело до необходимата връзка със света на Михаил.

Най-ранните следи от цивилизация в региона на Стара Загора се отнасят до края на 7-ото хилядолетие преди Христос. Тогава, почти едновременно, върху днешната територия на Стара Загора и в близките околности възникват четири праисторически селища, едно от които е било най-голямото в българските земи в продължение на 6 хиляди години. Там се е намирал древнотракийският град Берое. Открити са и Неолитни жилища от средата на 6-то хилядолетие преди Христос, които са най-запазените и с най-богатия фонд в Европа. Голяма е била гъстотата на заселванията през неолита и халколита. На територията на Стара Загора са били изградени повече от 120 праисторически селища и 5 праисторически селищни могили, от които е останало голямо множество находки, а една от тях е най-голямата в Европа. Край Стара Загора е открито и ритуално съоръжение на близо 8000 години. Открит е и рудодобивен център – един от най-древните и големи в света – както и първата фабрика за производство на мед в Европа, датираща от повече от 7 000 години. Не е случайно, че едно от имената на града е Железник. Българите го наричат така, защото желязото изразява силата на това място. Град с железни порти, Загора играе ролята на важно предмостие, охраняващо главните старопланински проходи. Ние можем да проследим историческите събития и връзката им с най-дълбоката същност на отделните човешки души, като вложим повече усет и проникателност към човешките души.

Днес в този град се намира най-старият български театър, както и античният Форум на Августа Траяна. През 1925 г. е открита втората след София опера в страната, а през 1895 г. – първият градски парк от европейски тип, Аязмото. Когато разглеждаме историята на този град, ние можем да проникнем дълбоко в характерните му черти. Внимателният поглед може да забележи редките дървесни видове в района на Стара Загора: магнолия, кедър, смокиня, лавър, нар, бадем, райска ябълка, кипарис и звъниколистен тъжник. Тези редки дървесни видове рисуват лицето на Стара Загора, но освен съвременен лице тя има и космическа история, за която Рудолф Щайнер казва, че в това, което наричаме история, земният човек изживява „неизмеримото“, в което в някаква степен се включва „измеримото“, а ние търсим неизмеримото. Преди около 2500 години тук е основан градът Берое. По-късно той е присъединен към Римската империя и става част от провинция Тракия. През 106 г. император Траян дава на града права за самоуправление и го преименува Августа Траяна. Градът се превръща във втори по големина икономически, административен и културен център в провинцията, за която римският историк Амиан Марцелин е казал, че големите градове Филипопол и Берое украсяват провинция Тракия. Можем да погледнем и по-назад. За да разберем нашата съвременна Михаилова епоха, ние можем да си спомним предишната Михаилова епоха.

Предишната епоха на Михаил е тази, която предхожда основаването на християнството и Мистерията на Голгота. Какво се е случило тогава по нашите земи? По специална заповед именно в този град се заселват ветераните от

войните, водени в Римската империя, за да ползват и минералните води, които са недалеч от града. А по времето на император Марк Аврелий в града са построени прави улици, десетки жилищни и обществени сгради, градски стени, водоснабдяване, канализация, театрална сграда, храмове, пазари, одеон, терми, форум. Построен е и театрон с мраморни седалки, от които са били наблюдавани зрелищните гладиаторски битки, шествията, тържествата, или събранията, където са се решавали важните за общността дела. В града се развиват изкуствата и музиката, за което свидетелстват намерените образци на бронзовата и каменната пластика, ювелирното изкуство, грънчарството, стъклени предмети, статуи и надписи за Орфей. Появяват се и огромни имения с разкошни вили, принадлежащи на тракийски аристократи. От управлението на Марк Аврелий до Галиен този град се нарича Августа Траяна и сече собствени монети в продължение на едно столетие. Столицата на Римската империя се премества в Константинопол и започва ускореното християнизирание на населението. Тогава започват и готските нашествия, както и опустошителните набези на хуните. Всички трудности въоръжават душите на хората със способността да възприемат насоките на Михаил. През късната античност Августа Траяна е едно от най-активните средища на ранното християнство. Първ въвежда християнството тук апостол Карп, един от 70-те апостола на Исус Христос и ученик на апостол Павел. Градът става седалище на епископия, прераснала в архиепископия. През 355 г. римският папа Либерий е заточен в този град, а Демофил заминава за Константинопол, където достига най-висок ранг, патриарх на Византийската империя. През 6 век градът се споменава като Берое в календара на готите под датата 19 ноември, свързана с известните 40 жени-мъченички. В края на века градът е отново разрушен, но след това възстановен и носи името Верея. Преживяното страдание от жителите на града ги води по пътя към Михаил, а той води онези, които го следват, по пътя към своята мисия, но страданията не спират до тук.

През 705 г. между Византийската империя и България е сключен мирен договор, според който областта Загоре е отстъпена на България. Три години по-късно Юстиниан II се опитва да си възвърне областта, но е разбит край Анхиало. През 716 г. между новия император Теодосий III Адрамит и Тервел е сключен друг договор, според който към окончателно отстъпената област Загора на българите е дадена още една част от Тракия. След това Берое няколкократно преминава ту към Византия, ту към България и тези поврати са източник на все по-нови страдания за жителите на града. А Михаиловите сили въоръжават душите на хората със способности да могат да възприемат мъдростта на вселената и съществата, които се намират зад мисловните сили насочени към сетивния свят. Резките обрати в живота на този Михаилов град не са приключили. Докато Берое все още е във владение на Византийската империя, императрица Ирина посещава града заедно със сина си Константин. Византийската императрица възстановява града и го нарича Иринопол. Тя заповядва да укрепят и построят този град и го преименува на своето име. Михаиловите сили живеят и се

умножават във всички поврати на събитията, а стремежът към Михаил е необходим за космическото развитие. Той има своите основи в това, което човечеството трябва да изживее в търсене на свещените истини. През 812 г. Иринополис отново е български град и отново носи името Берое. След победоносната война на хан Крум от 812 г. Българската държава предприема активни действия за защита и укрепване на района южно от Стара планина, от Берое до морето. Това е трайното му присъединяване към България и неговото преименуване в Боруи. За няколко години византийците отнемат областта Загора, но градът е считан за втора столица. Императорите живеят продължително време в Боруи. В продължение на два века в него е резиденцията на византийските императори от рода на Комнините. Те организират няколко похода срещу печенегите и куманите. От това време са останали каменни релефи в Стара Загора с висока културна и историческа стойност. До края на X в. градът е в български ръце и придобива изцяло български характер, но и това не продължава дълго. Той отново е преименуван. Името му след 1430 г. е Ески Хисар, а малко по-късно Ески Загра. До 1738 г. населението е преобладаващо турско. Построени са много джамии. Най-старата сграда, запазена до днес, е Ески джамия, построена в този вид през XV - XVI в. Днес в нея се намира Музеят на религиите, изграден върху основите на

древно светилище, посветено на Тракийския конник. Това е уникално културно място в центъра на Стара Загора, почитано като свещено през различни исторически епохи. Археологическите проучвания разкриват останки от култова яма, езическо светилище и средновековна християнска църква. Останките могат да

се видят в музея. Михаиловите сили продължават да го закрилят и след краткото затихване на новите страдания започват още по-нови, които са свързани с епидемиите. През 1788 г. върлува чумна епидемия, а през 1792 г. настъпват глад, суша, мор, градушки и унищожения. След това минават военни контингенти с наказателни цели. Най-тежки са обаче 1813, 1814 и 1815 години: това са чумавите години. По това време социалният живот на града се ръководи от няколко изявени личности. Душевните стремежи на тези будни хора ги свързват със силите на Михаил и ги водят към нови творчески цели. През 1841 г. в града е основано класно училище, което прилага програмата и методите на габровската Априловска гимназия. В Стара Загора преподават Неофит Рилски, Иван Богоров, Петко Славейков. Тук учат Васил Левски и Райна Попгеоргиева. Раждат се редица видни български възрожденски дейци като Захари Княжески и Александър Екзарх. Това са личности, които са имали по-скоро чувството, отколкото разбирането за Михаиловите сили във вселената. Те са още далеч от едно правилно съзнание за мисията на Михаил, но го следват несъзнателно и делата им се намират напълно в линията на Михаиловата мисия. Духовната помощ идва от Михаил през 1858 г., когато местните жители започват да наричат града си Железник. Това е една остра реакция срещу турското наименование Ески Загра. Поради голямата будност и настойчивост на жителите, на 13 април

1871 г. градът получава и днешното си име Стара Загора. Впоследствие градът официално приема името Стара Загора и става първият български град, преименуван с българско име още преди Освобождението. Избухналото в Босна и Херцеговина въстание през 1875 г. подтиква българските революционери към действия и те вземат решение за обявяване на незабавно въоръжено въстание в България. За център на въстанието е избрана Стара Загора, считайки че старозагорският дух е най-силен. На 19 юли 1877 г. е извършено Старозагорското клане от турската армия. Огромното превъзходство на турската армия принуждава ген. Гурко да се оттегли към Шипка, където българските опълченци проявяват Михаилова храброст. По време на Руско-турската война в града се водят епични боеве. Самарското знаме, което е спасено с героичните усилия на защитниците, е символ на освобождаването на града. Малкото останали живи хора се спасяват с бягство в Северна България. Съвременниците на тази трагедия смятат, че на това място никога повече няма да съществува град, но възстановяването на Стара Загора започва още на следващата година. През 1878 г. пристига известният архитект от Австро-Унгария Лубор Байер, който проектира модерната правоъгълна шахматна планировка, характерна за днешна Стара Загора. На 5 октомври 1879 г. управителят на Източна Румелия Алеко Богориди полага

символичния първи камък за възстановяването на града. Историята на Стара Загора не би могла да бъде правилно разбрана без внимателно вглеждане в личността на митрополит Методий Кусев, който е издигнат човек с висок морал човек. Делата му показват, че той следва гласа на Михаил. Митрополитът

е висш български духовник и общественик. Той е един от водачите на движението за църковна независимост и национално обединение със съществен принос за защитата на българската кауза пред Великите сили по време на Източната криза от 1876 – 1878 година. Направил е много за утвърждаването на българския дух, протосингел на Екзархията. Като старозагорски митрополит от 1896 до 1904 и от 1920 до 1922 г. той е виден участник в обществения живот на града. Автор е на много статии по църковни и национални въпроси, и е основател на парка „Аязмото“. Влиянието му върху жителите на града е неизмеримо. Неговите дела и възгледи показват по един блестящ начин силите на Михаил. В този град живее импулсът на свободата. В него винаги са живели будни хора, радатели на прогресивно за времето си развитие. С духовния пламък на архангел Михаил може да се свърже развитието на града като част от еволюцията на човечеството.

Друга забележителна личност, донесла мощен духовен импулс в този град, е Димо Даскалов. Той също като Митрополит Методий Кусев идва в града от много далечни земи, но внася силата на живия и истинен антропософски импулс чрез донесените и преведени от него книги. Цялата му дейност, смелостта му да отстоява и защитава идеите на Рудолф Щайнер по времето, когато това е твърде опасно, го правят истински Михаилов воин. Около него възниква и пър-

вата в града група за работа с произведенията на Духовната наука. Тази антропософска група продължава да работи и днес. Нейната дейност е в основата на валдорфското сдружение и валдорфската детска градина „Слънчогледи“.

Признак на Михайловото влияние е смесването на различни етноси, религии и културни традиции. Стремешт към свобода, смелостта и силата, проявени в битките, също говорят за това. Многобройните разрушения и изграждания са също Михайлови признаци. Съдбата на града е динамична, но духовно пречистваща и усилва стремеша на душите към будност и издигане. Михайловият импулс е силен и жив от създаването на града до наши дни. Съвсем сигурно е, че има много други Михайлови градове по света и всеки може да се опита да открие неговите черти в историята и характера на родния си град. Могат да потърсят онези космически събития, които показват принадлежността на неговата съдба към ролята на Михаил за мировото развитие. Всеки може да потърси неподдаващите се на измерение действия от страна на божествено-духовните същества, чиято съзи-

дателна работа се определя от свободната интелигентност и от свободната воля. И да ги открие в историята на своя град. Но може и да не ги търси, а просто да следва сърцето си. И тогава е възможно да долови ритъма на дейността, която се осъществява чрез Михайловите сили в общочовешката еволюция, и която се подновява ритмично в променящата се и прогресираща форма. Рудолф Щайнер посочва ежегодното преживяване на годишните времена като необходима помощ за навлизането в тайните на Михаил. Той добавя, че е необходимо изграждането на истински Михайлов духовен живот, а не само повтаряне на името на Михаил. „А това е възможно само на апокалиптична основа, най-добра помощ за което е Откровението на Йоан.“ GA 26. Могат да се посочат и редица други примери за това, че Михайловият импулс се появява инстинктивно навсякъде при тълкуването на вътрешния смисъл, който настоящата епоха носи със своите съдби.

Иглика Ангелова

Издадените досега произведения на Р. Щайнер (GA) на български език от Антропософско Издателство ДАСКАЛОВ, Стара Загора (www.rudolfsteiner.bg) и Издателско ателие Аб, София

- GA 1. *Мислителят Гьоте, въведение в природонаучните му съчинения и основополагащи принципи на духовната наука*, 304 стр. Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 2. *Една теория на познанието в Гьотевия светоглед, съобразена с идеите на Шилер*, 136 стр. , Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 3. *Истина и наука*, 88 стр. , Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 4. *Философия на свободата*, 256 стр. Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 5. *Фридрих Ницше, борец срещу своето време*, 184 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 8. *Християнството като мистичен факт*, 174 стр., Издателство Даскалов , Стара Загора
- GA 9. *Теософия*, 208 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 10. *Как се постигат познания за висшите светове?* 200 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 11. *Из хрониката Акаша*, 256 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 12. *Степени на висшето познание*, 84 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 13. *Въведение в Тайната наука*, 365 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 14. *Четири мистериини драми*, 500 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 15. *Духовното ръководство на човека и човечеството*, 80 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 16/17. *Път към себепознание/Прагът на духовния свят*, 176 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 23. *Същност на социалния въпрос*, 160 стр. ,Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 25. *Космология, религия и философия*, 88 стр. Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 26. *Антропософски ръководни принципи*, 252 стр. ,Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 28. *Моят жизнен път*, 374 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 33. *Антропософски календар на душата*, 153 стр. ,Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 34. *Тайната на четирите темперамента*, 144 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 40. *Стихове и медитации*, 106 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 58. *Метаморфози на душевния живот*, Първа част, 264 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 59. *Метаморфози на душевния живот*, Втора част, 248 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 93. *Легендата за храма и Златната легенда*, 408 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 93а. *Основни елементи на езотериката*, 300 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 96. *Първоначални импулси на духовната наука*, 340 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 98. *Природни и духовни същества*, 250 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 103. *Евангелието на Йоан*, 270 стр. ,Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 104. *Апокалипсисът на Йоан*, 300 стр. ,Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 106. *Египетски митове и мистерии*, 240 стр. ,Издателство Даскалов, Стара Загора

- GA 108. *Отговори на мирови и човешки въпроси*, 328 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 110. *Духовните Йерархии и тяхното отражение във физическия свят*, 240 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 113. *Изтокът в светлината на Запада. Децата на Луцифер и братята Христови*, 248 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 114. *Евангелието на Лука*, 256 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 120. *Откровенията на кармата*, 320 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 121. *Отделните души на народите и тяхната мисия*, 232 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 122. *Битие .Тайните на библейския разказ за Сътворението*, 248 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 123. *Евангелието на Матей*, 312 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 126, GA 222, GA 233, *Окултна история*, 400 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 127. *Мисията на новото духовно откровение*, 258 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 130. *Езотеричното християнство и духовното развитие на човечеството*, 448 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 131. *От Исус към Христос*, 268 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 132. *Еволюцията от гледна точка на истината*, 144 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 135. *Прераждане и карма*, 180 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 136. *Духовните същества в небесните тела и природните царства*, 242 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 137. *Човекът в светлината на окултизма, теософията и философията*, 240 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 138. *За инициацията*, 166 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 139. *Евангелието на Марко*, 272 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 140. *Окултни изследвания върху живота между смъртта и новото раждане*, 370 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 141. *Животът между смъртта и новото раждане*, 194 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 142. *Бхагават Гита и Посланията на апостол Павел*, 184 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 143. *Изживявания в свръхсетивния свят, Трите пътя към Христос*, 312 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора
- GA 145. *Окултното развитие на човека и значението му за неговите обвивки и неговото Себе*, 200 стр., Издателство Даскалов
- GA 147. *Тайните на прага*, 166 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 148. *От изследването на Акаша. Петото Евангелие*, 272 стр., Издателство Даскалов
- GA 151. *Човешката и космическата мисъл*, 112 стр., Издателство Даскалов
- GA 152. *Подготвителни етапи на Мистерията на Голгота*, 180 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 153. *Вътрешната същност на човека и животът между смъртта и новото раждане*, 136 стр., Издателство Даскалов
- GA 154. *Как се постига разбиране за духовния свят?*, 160 стр., изд. Катя Белопитова, София
- GA 155. *Христос и човешката душа*, 112 стр., Издателство Даскалов
- GA 156. *Окултно четене и окултно чуване*, 160 стр., Издателство Даскалов
- GA 157а. *Формиране на съдбата и живот след смъртта*, 190 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 164. *Стойността на мисленето*, 292 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 166. *Необходимост и свобода в мировите процеси и в човешките действия*, 176 стр., Издателство Даскалов
- GA 168. *Връзката между живите и мъртвите*, 228 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 172. *Кармата на професията на човека във връзка с живота на Гьоте*, 236 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 173. *Карма на неистината*, 416 стр., Издателство Даскалов
- GA 174. *Карма на неистината*, втора част“, 304 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 174а. *Централна Европа между Изтока и Запада*, 294 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 174б. *Духовните скрити причини за Първата световна война*, 372 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 177. *Окултните основи на външния свят. Духовете на мрака и тяхното сваляне на Земята*, 304 стр., Издателство Даскалов
- GA 178. *Индивидуални духовни същества*, 226 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 182. *Смъртта като преобразуване на живота*, 202 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 184. *Противоположност между вечност и развитие в човешкия живот*, 328 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 186. *Преломната следвоенна епоха и нейните социални предизвикателства*, 316 стр., Издателство Даскалов
- GA 187. *Как човечеството отново да намери Христос*, 240 стр., Издателство Даскалов
- GA 200. *Духовете на Запада и Изтока*, 168 стр., Издателство Даскалов
- GA 207. *Антропософията като космософия*, I част, 208 стр., Издателство Даскалов
- GA 208. *Антропософията като космософия*, II част, 240 стр., Издателство Даскалов

- GA 213. *Човешки въпроси и мирови отговори*, 256 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 216. *Основни импулси в световно-историческото развитие на човечеството*, 262 стр., Издателство Даскалов
- GA 217. *Духовните сили в съвместния живот на старото и младото поколение*, 232 стр., Издателство Даскалов
- GA 218. *Духовни взаимовръзки в изграждането на човешкия организъм*, 328 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 219. *Отношението на звездния свят към човека*, 224 стр., Издателство Даскалов
- GA 223. *Годишният кръговрат като дихателен процес на Земята и четирите големи празници*, 218 стр., Издателство Даскалов
- GA 225. *Три перспективи на антропософията*, 230 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 231. *Свърхсетивният човек от антропософска гледна точка*, 160 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 232. *Мистерийни центрове*, 216 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 233а. *Великденският празник като част от мистерийната история на човечеството*, 96 стр., Издателство Даскалов
- GA 234. *Антропософия. Обобщение след 21 години*, 216 стр., Издателство Даскалов
- GA 235. *Езотерично разглеждане на кармическите връзки*, том 1, 296 стр., Издателство Даскалов
- GA 236. *Езотерично разглеждане на кармическите връзки*, том 2, 376 стр., Издателство Даскалов
- GA 237. *Езотерично разглеждане на кармическите връзки*, том 3, 212 стр., Издателство Даскалов
- GA 238. *Езотерично разглеждане на кармическите връзки*, том 4, 200 стр., Издателство Даскалов
- GA 239. *Езотерично разглеждане на кармическите връзки*, том 5, 312 стр., Издателство Даскалов
- GA 240. *Езотерично разглеждане на кармическите връзки*, том 6, 352 стр., Издателство Даскалов
- GA 243. *Съзнанието на посветения*, 236 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 245. *Указания за езотерично обучение*, 240 стр., Издателство Даскалов
- GA 270. *Езотерични указания за първи клас на Свободната висша школа за духовна наука към Гьотеанума*, 440 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 276. *Изкуството и неговата световна мисия*, 200 стр., Издателство Даскалов
- GA 283. *Същността на музикалното и тоновото изживяване в човека*, 164 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 293. *Общото човекознание като основа на педагогиката*, 224 стр., Издателство Даскалов
- GA 296. *Духовните, културно-исторически и социално основи на Валдорфската педагогика*, 144 стр., Издателство Даскалов
- GA 305. *Градивните духовно-душевно сили на възпитателното изкуство*, 288 стр., Издателство Даскалов
- GA 306. *Педагогическата практика от гледна точка на духовно-научното познание*, 232 стр., Издателство Даскалов
- GA 309. *Антропософската педагогика и нейните предпоставки*, 128 стр., Издателство Даскалов
- GA 311. *Педагогическото изкуство, основано на разбирането за човешката същност*, 176 стр., Издателство Даскалов
- GA 313. *Терапията от гледната точка на духовната наука*, 174 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 316. *Медитативни разглеждания и насоки за задълбочаване на лечебното изкуство*, 242 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 317. *Лечебно-педагогически курс*, 260 стр., Издателство Даскалов
- GA 326. *Възникване на естествените науки в хода на историята*, 160 стр., Издателство Даскалов
- GA 327. *Биодинамично земеделие*, 328 стр., Издателство Даскалов
- GA 340, 341. *Национална икономика*, 316 стр., изд. Катя Белопитова, София
- GA 347. *Познание за съществуването на човека*, 200 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 348. *Здраве и болест*, 378 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 349. *Животът на човека и животът на Земята*, 278 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 350. *Ритми в космоса и в човешкото съществуване*, 318 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 351. *Човекът и светът. Действието на духа в природата. За същността на пчелите*, 280 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 352. *Природата и човекът от гледна точка на духовната наука*, 200 стр., Издателско ателие Аб, София
- GA 354. *Сътворението на света и човека*, 266 стр., Издателско ателие Аб, София

Подбрани лекции от Рудолф Щайнер

Тайното откровение на Гьоте в неговата приказка за Зелената змия и красивата Лилия, 192 стр., Издателство Даскалов

Природни основи на храненето, подбрани лекции от Курт Вилман, 200 стр., (GA 57, 96, 347, 351, 351, 352), Издателство Даскалов

Какво върши Ангелът в нашето астрално тяло, 64 стр., Издателство Даскалов

Мисията на Рихард Вагнер, (GA 54,55,57,92), 228 стр., Издателство Даскалов, Стара Загора

Инкарнацията на Ариман в западния свят, подбрани лекции от Томас Майер, 136 стр., (GA 191, 193, 194, 195), Издателство Даскалов

За мистерийните драми (три лекции от Р. Щайнер), 108 стр., Издателско ателие Аб, София

Списъкът е изготвен от **Димитър Димчев**

Проглас към пустинята (*Evocatio Maria Aegyptiaca*)

Българо-австрийска премиера на 17 октомври в София

През 2025 година българската сцена става свидетел на рядко и смело начинание – представянето на диптиха „*Полихедрон*“, създаден от композиторката *Нева Кръстева* и либретиста *Алекс Александров*. Първата част, озаглавена „*Полихедрон*“, имаше своята световна премиера на сцената на Русенската опера, където бе посрещната като новаторско събитие. В нея митът за Дедал и Икар оживя като музикално-театрална алегория за устрема на човека и неговата крехкост. Полифонията от гласове и образи бе вплетена в светлинен и музикален лабиринт, който символизира колективната памет и вечния кръговрат на стремежите и паденията.

Втората част от цикъла, озаглавена „*Мария Египетска (Evocatio Maria Aegyptiaca) – Проглас към пустинята*“ *Drama per musica*, ще има своята българо-австрийска премиера на 17 октомври 2025 г. в Театър „Освобождение“ в София. Ако първата част на „*Полихедрон*“ се насочва към митологичното и универсалното, втората обръща вниманието към един интимен и личен образ – този на светицата Мария Египетска. Тук пътят не е навън – към полета и падението, а навътре – към покаянието и вътрешната тишина. Така двете части на диптиха образуват смислов мост: от външния мит за летенето към вътрешния подвиг на духовното преобразяване. Житието на света Мария Египетска е един от най-четените агиографски текстове в православната традиция.

Историята, описана в житието ѝ от VII век, проследява пътя ѝ от греха и телесната страст към покаянието, пустинята и вътрешното преобразяване – свети Софроний, патриарх Йерусалимски, който събира и описва преданието за Мария, предавано сред монасите в Палестина, и го разпространява като образец на покаяние и духовна метаморфоза. Именно затова и до днес то се чете веднъж годишно – в петата седмица на Великия пост, когато Църквата ни призовава вярващите да последват нейния пример. В западната традиция понякога я свързват и с образа на „покаялата се грешница“, както и със св. Мария Магдалена, затова често се смята и за патрон на бивши проститутки.

Музиката на *Нева Кръстева* и словото на *Алекс Александров* се срещат в органично единство, режисьор и сценограф е *Георги Симеонов*, ученик и на големия оперен режисьор *Франко Цефирели*, мултимедията е дело на *Стефан Матеев*, а хореографията – на *Александър Манджуков*. Зад пулта застава диригентката и композитор *Бистра Диляноф*, единственият български композитор, с когото престижното издателство Universal Edition е сключило договор за публикации на нейни произведения. Хоровото ръководство е поверено на маестро *Йосиф Герджиков*. На сцената участ-

ват оркестърът на Симфониета „София“ (ОКИ „Надежда“), с концертмайстор *Любов Уришова*, фестивален смесен хор, актьори и балетна формация.

Важна роля имат и актьорите, които изговарят текста – тяхното присъствие придава драматична плътност и контрапункт на музиката, превръщайки словото в равноправна част от сценичното действие.

Особено място заема произведението в световната музикална култура. Историята на Мария Египетска е изключително рядко пресъздавана – единственото известно оперно произведение по темата е „*Maria Egiziaca*“ (1932) на Оторино Респиги. Оттогава до днес не е създавано друго оперно или музикално-сценично произведение, посветено на светицата. Новата българска постановка се явява крайъгълен камък в съвременния музикален театър, защото пренася този сюжет в естетиката на XXI век и го представя чрез синтез на музика, слово, движение и мултимедия.

Както и в „*Полихедрон*“, танцовият пласт е неразривна част от драматургията: телата на танцьорите превеждат зрителя през метаморфозата на Мария – от страстта към тишината, от падението към въздигането. Балетът не е съпътстващ елемент, а носеща сила на цялата постановка, която придава плътност и образност на музикалната и словесната тъкан.

Солистичният състав съчетава гласове от България и Австрия, превръщайки спектакъла в истински международен проект. *Петя Миленова* (сопран) е активна на българската сцена и впечатлява със своя богат репертоар и драматична изразност. *Елена Иванова* (алт) живее и работи във Виена и се отличава с мек и плътен тембър, който придава дълбочина на образите. *Дмитрий Каплински* (тенор), роден в Беларус, развива кариерата си във Виена и вече се налага със своята ярка вокална и сценична енергия. *Александър Дмитриев* (бас) е роден в Украйна, дълги години пее на сцената Русенската опера, а днес – хормайстор с активни участия по европейските сцени, също живее във Виена, известен със своя плътен и тържествен глас. Съставът се увенчава от големия български бас *Петър Найденов*, чието международно признание и мощен вокален тембър придават особена духовна сила на ролята на Отшелника.

Не по-малко значима е визуалната концепция, поверена на *Митко Дамов* – артист, стилист и официален представител на La Biosthétique Paris за България. Неговата работа съчетава минимализъм, символизъм и сценична експресия. Така музиката, текстът и визията се вплитат в общо естетическо преживяване. Плакатът е създаден по картина на Ис-

крен Илиев, който никога не е виждал солистката, но лицето в платното удивително се припокрива с нейното; графичната му реализация е дело на *Ксения Варгов*. Специално за спектакъла бе изработена и цигулка с името „Света Мария Египетска“ – духовен жест към светицата и към нейната история.

Особено място заема произведението в световната музикална култура. Историята на Мария Египетска е изключително рядко пресъздавана – единствената известна опера по темата е „*María Egiziaca*“ (1932) на Оторино Респиги. Новата българска постановка се явява крайъгълен камък в съвременния музикален театър, защото пренася този сюжет в естетиката на XXI век и го представя чрез синтез на музика, слово, движение и мултимедия. С представянето си на български и немски език, спектакълът надхвърля националните граници и заявява мястото си на европейската сцена.

Премиерата на „Мария Египетска (*Evocatio Maria Aegyptiaca*)“ – Прогалас към пустинята“ ще се състои на 17 ок-

томври 2025 г. от 19:00 ч. в Театър „Освобождение“, бул. „Княгиня Мария Луиза“ 106 в София. Проектът се осъществява с подкрепата на Национален фонд „Култура“ и се представя от Къщата на София в партньорство с Българо-австрийското дружество, *Internationale Elias Canetti Gesellschaft* и Сдружение за култура „Лилавият лебед“ (Виена).

Това не е просто премиера, а покана към зрителя да се докосне до изворите на покаянието и вътрешната тишина, да почувства паметта на тялото и силата на словото и музиката. „Полихедрон“ започна това пътуване в Русе с мита за Икар, в който за пръв път чухме гласа на неговата майка; а „Мария Египетска (*Evocatio Maria Aegyptiaca*)“, посветена на светицата, го продължава в София – по пътя на пустинята и духовната метаморфоза.

<https://bilet.bg/bg/cart/proglas-kum-pustinata-evocatio-maria-aegyptiaca-6718>

РОДОПИТЕ НЕ СА КАТО СТАРА ПЛАНИНА

За втори път през август нашата общност се събра в Трявна. Повече от десет години летният лагер се провеждаше в Родопите. Още миналата година се долавяше нещо различно, но този път окончателно стана ясно, че вървим към нещо съвсем ново. Духът на Стара планина не беше като родопския.

Ние имахме съвсем ясна програма, но всичко се получаваше по друг начин, може би защото на фона на нашите действия, строга и загадъчна, стоеше Трявна, а може би защото децата, които идват всяка година с родителите си, бяха пораснали, а може би имаше други причини. Старите участници в традиционното събитие бяха съвсем малко. Преобладаваха новите хора, които дойдоха за първи път тази година. Със своята неповторима прелест планинската природа ни показваше колко е различна от родопската. Ние правехме същите неща, но те се получават различно. За първи път имахме радостта да присъстваме на детско представление, което малките артисти бяха подготвили за нас след дълги, сложни и упорити репетиции. Детският спектакъл беше изцяло подготвен от малките ни гости: режисурата, сценарият и изпълнението бяха изцяло техни. Нито един родител не беше помагал и всички бяхме изненадани. Идеята на детското представление беше свързана с четирите основни елемента.

Меркуриевите настроения ни бяха завладели предврително, не само защото водещата тема беше насочена към живака, Меркурий и приказката на Братя Грим. Всички участвахме в обсъждането на приказката за Ловкия крадец. Малко или повече всички станахме меркуриеви хора за тези пет дни в Горския дом. Интересна беше разходката до Дряновския манастир, водопада и пещерата. Но по-интересни бяха новите занимания с упражненията, които ръководеше гласовият терапевт. В това вълнуващо и непознато занимание ни ввлече Снежана Бечева, която беше избрала за

нас основни, базисни гласови действия със съгласни, музика и интонация. Заедно продължихме работата по темата на миналата година, когато разгледахме всички аспекти на Луната и среброто като лунен метал. Тази година на нашето внимание бяха процесите, свързани с Меркурий и Юпитер, както и металите живак и калай. Ясно беше определена и темата за следващата година. Предстоящо е разглеждането на всичко свързано с Марс и Венера; желязото и медта. Слушахме и обсъждахме четири лекции на различни теми. Появи се и нов лектор, когото не познавахме досега. Всяка вечер слушахме концерта на Горан Радков и заедно с него пеехме в механата на старата къща. Най-значимите неща бяха споделени с приятели в спонтанно възникналите разговори извън програмата. Още в първия ден в един такъв спонтанен разговор бяха изразени някои отдавна търсени истини. През следващите дни валдорфските учители споделяха професионалния си опит. Ежедневно преживявахме радостта от сърдечната атмосфера и споделеността на новите открития.

Четирима добри приятели се грижеха да се храним вкусно всеки ден. Имахме нов кулинарен организатор, който създаваше постоянен ред в кухнята. За успеха на всяка наша среща през август ежегодно се грижи носителят на цялата инициатива, на когото сме сърдечно благодарни. Оставаме с надеждата, че ще се срещнем пак през зимата, както направихме миналата година. За първи път през януари се срещнахме в Сърнена средна гора и се надяваме, че тя ни очаква отново. Неуморният и всеотдаен ръководител на тази инициатива придава смисъл, носейки идеята за всеки летен лагер през август, за да не остане отделен от целостта. И така всеки от нас отнася вкъщи неповторимите преживявания, които го свързват с хората от нашата общност.

Светла Бакърджиева

ЗАПАДНО-ИЗТОЧНИ АФОРИЗМИ ОТ РУДОЛФ ЩАЙНЕР

Древният жител на Изтока е привличан повече от ритмичния живот на чувствата в своето мечтателно мислене, отколкото човекът на нашето време. Следователно, първият е преживявал повече ритмичното преплитане на мислите в живота си, вторият - повече логически определения в него. В изкачването към свръхсетивното виждане, източният йогин е обединявал съзнателното дишане със съзнателното мислене. По този начин той разбирал е ритмичното осъществяване на света, продължаващо в дишането. Дишайки, той е преживявал света като себе си. И върху ритмичните вълни на съзнателното дишане, мисълта се е движела през цялото човешко същество. Така се ражда преживяването на това как Божествено-духовното в човека позволява на дъха, изпълнен с дух, да тече непрекъснато и как в резултат на това човекът се превръща в жива душа. Съвременният човек трябва да търси свръхсетивното познание по различен начин. Той не може да обвърже мисленето с дишането. Той трябва да издигне чрез медитация мисленето от логически живот до съзерцателен живот. Но, съзерцавайки, мисленето впитва духовно-музикално-образен елемент. То се освобождава от връзката с дишането и се преплита с духовния свят. Сега Азът не се преживява като дишаш в собственото си същество, а като обграден от духовния свят. Източният човек някога е преживявал света в себе си и днес има отзвук от това в духовния си живот. Западният човек, със своя опит, стои в началото на пътя към намирането на себе си в света. Ако западният човек иска да стане йогин, той би трябвало да стане изтънчен егоист, тъй като природата вече му е дала чувство за себе си, което източният човек е имал само в съня си. Ако йогинът иска да търси себе си в света като западният човек, той би отвел съноподобното си знание в несъзнателен сън и би се удавил духовно.

* * *

Източният човек говори за сетивния свят като за привидност, в която това, което е чувствал в душата си като дух, живее по най-незначителен начин, в своята пълна и наситена реалност. Западният човек говори за света на идеите като за привидност, в която това, което той усеща в пълна и богата реалност като природа, живее в сянка. Това, което е сетивна мая за източния човек, е само носеща реалност за западният човек. Това, което е духовно развита идеология за западният човек, е самосъздаваща се реалност за източния човек. Ако източният човек днес намери силата в своята духовна реалност да даде на мая силата на битието, и ако западният човек намери живот в своята естествена реалност, за да види активния дух в своята идеология, тогава ще дойде разбирателство между Изтока и Запада.

* * *

Духовният опит на източния човек е религията, изкуството и науката в тяхното пълно единство. Той принася жертви на своите Божествено-духовни същества. Изобилието от тяхната благодат се стича към него, което го издига

до истински човек. Това беше религия. Но в жертвоприношението и в местата на жертвоприношение му се разкрива и красотата, благодарение на която Божествено-духовното живее в изкуството. И от откровението на Духа в красивото се стича науката. Вълна от мъдрост се втурна към Запада, която беше красивата светлина на Духа и която направи артистично вдъхновения човек благочестив. Тук религията разви своето собствено същество и само красотата остана свързана с мъдростта.

* * *

Ако не обхванем с душевния поглед цялото същество на човека във всичките му жизнени проявления, ние ще изгубим човека от ползрението на душата. Не бива да говорим за познанието на човека, а за целия човек, който се разкрива чрез самопознанието. В познанието човек използва нервно-сетивното си същество като инструмент. В чувството му служи ритъмът, живеещ в дишането и кръвообращението. Във волята метаболизмът става физическа основа на битието. Но пулсацията на ритъма навлиза във физическото същество на нервно-сетивното същество, а метаболизмът е материалният носител на живота на мислите.

Михайлова имагинация

**Слънчеви сили извиращи
Сияйни, светове благославят.
Духовни сили, за Михайловата одежда от лъчи
Предопределени сте от мислите на Боговете.**

**Той, Вестител на Христос, ви открива,
Носещ човека нагоре - святата световна воля.
Вие, Сияйни същества от мировия етер,
На хората носете Словото Христово.**

**Така Вестителят Христов ще се явява
На жадните очакващи души.
В тях Словото Светлинно ще сияе,
В часа световен на Духа-Човек.**

**Вие, ученици на Духовното познание,
Приемете Михайловите мъдри знаци,
Приемете Словото Любов на волята световна
В душевните си висши цели, действено!**

ПОКАНА

за септемврийска конференция на
тема

**Мисията на Арх. Михаил и
нашата мисия**

с **Влад Попа**

Скъпи приятели,
Сърдечно ви каним да присъствате на втората румънска конференция в Стара Загора.

Срещата ще се проведе от 19 до 21 септември, като се започне от Антропософския дом. Ще бъде предоставен превод на английски.

По темата за Школата на Михаил ще има Евритмия, Арт уъркшоп и време за споделяне на опит за изграждане на по-задълбочено разбиране. През следващите години разглежданите на конференцията въпроси ще играят все по-голяма роля в Антропософското движение.

Програмата на тридневното събитие е качена в сайта на АОБ. Можете да се запознаете с нея.

Очакваме ви с нетърпение!

На 15 - 19 Октомври 2025 г. български гласови терапевти ще участват за трети път в ежегодната гласово-терапевтична конференция във Франкфурт, която се провежда за 43 път в биодинамичната ферма близо до Филбел.

На 21 - 23 Ноември 2025 г. в София Ханс Хаслер ще изнесе две лекции за Народните души и езиковите духове, както и за проблемите на малките народи. За повече информация следете сайта на АОБ.

Този брой на Антропософски вест е изцяло подготвен, организиран и редактиран от **Цветя Мишкова**.

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„Михайлова ковачница“

Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

СОФИЯ

Група **„Михаил“**
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

„Гласови терапевти с Антропософска терапия чрез пеене“

Ул. „Х. Димитър“ 13
Цветя Мишкова 088295 3550
Красимира Калчева 0878 909 312

Антропософски кръг **„Аристотел“**

Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група **„Рудолф Щайнер“**

Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група **„Ариадна“**

Юлиан Андонов
тел. 088 662 6489

Група **„ЛОГОС“**

Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

**Курсове по антропософска
социална арт-терапия**

За връзка:
Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

Група **„София“**

Михаил Колев, тел. 0884910127

СТАРА ЗАГОРА

Група **„Рудолф Щайнер“**
Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

**Социална художествена терапия
„Дъгата на Дочка“**

Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Евритмична група **„Граала“**
Диана Демирева – 08875 59777

БУРГАС

Група **„Парсифал“**
Димитър Колев 0889 611 444

ЯМБОЛ

Група **„Светлина“**
д-р Ива Манева, тел. 0887

179 057

ПЛЕВЕН

Група **„Михаил“**
Моника Хаджиева тел. 0878 250 730

ПЛОВДИВ

Група **„Мани“**
Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

Дарителски сметки

на Антропософското
общество в

България

BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095

БЛАГОДАРИМ !

Скъпи приятели, уважаеми
читатели на **„Антропософски вест“**,
Всеки, който желае да изкаже мнение или коментар по разискваните в настоящия и бъдещите броеве на вестника теми, може да ни пише на e-mail: **vestnik@aobg.org** . **Очакваме ви.**
От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Веселина Велкова
Цветя Мишкова
Христина Ангелова
Георги Акабалиев

Тел: 0897 728885
e-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на публикуваните материали носят единствено техните автори.